Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной ... 21-hээ гарана | № 233 (14038) | 1975 оной октябриин 4, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

ЭХЭ ОРОНДОО — ЭЛБЭГ ТАРЯА

Буряадай Статистическэ управлениин суглуулhан тоо, мэдээнүүдые согсолон харахада, байгша оной сентябриин 29-нэй байдалаар республикымнай аймагууд таряа, хартаабха болон тэжээлэй корнеплодуудые хуряаха, намарай паар хахалха хүдэлмэрез hаял хахадhаань үлүүлжэ байнхай. Зүгөөр гүрэндэ таряа, хартаабха, овощ тушааха түсэб урагшатангаар дүүргэгдэнэ.

Бэшүүрэй, Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Кабанскын, Прибайкалиин, Түнхэнэй аймагуудай ажахынууд гектарай дунда зэргээр 14 центнер таряа суглуулна. Тиин гэhээ зарим аймагуудай ажахынуудта, жэшээлбэл, Тулдунай, Ехэ-Нугын, «Заветы Ильича», Калининай нэрэмжэтэ, Оронгын совхозуудта таряа хуряалгань унжагайржа, мүнөө хахадлаашьегүй байна.

Мүнөө республика доторнай бүхыдөө 1542 гектарай гэхэ гү, али таригдаhан корнеплодой 26 процентнь суглуулагдаад байна.

Мүнөө аймагуудай ажахынуудта хартаабха хуряалта дүүрэнтэбэ гэхэ гү, али 95 процентнь малтагдаад байна. Мүн намарай паар хахалха хүдэлмэри олохон аймагуудта hайнаар ябуулагдана. hүүлэй дүнгөөр намарай паар хахалха хүдэлмэри республика доторнай 64 процент дүүргэгдээ. Илангаяа Баргажанай, Бэшүүрэй, Загарайн, Кабанскын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын аймагуудта хараалагдаhан түсэбынь 70—80 процентдэ хүргэгдөө. Тиихэдэ Зэдын, Яруунын, Түнхэнэй аймагуудай ажахынууд даабаряа хахадлаашьегүй байна.

Аймагууд	Сабшагдаhаниинь	Хуряагдаhаниинь	Гүрэндэ тушааха даабари
Баргажанай	76	99,3	122
Бэшүүрэй	88	95	69
Зэдын	72	81	57
Яруунын	63	86	10
Загарайн	77	95	68
Захааминай	67	89	0,4
Кабанскын	87	95	69
Хэжэнгын	76	93	53
Хурамхаанай	82	92	140
Хяагтын	77	84	72
Мухар-Шэбэрэй	84	87	50
Прибайкалиин	84	94	73
Хойто-Байгалай	79	100	—
Сэлэнгын	74	92	52
Түнхэнэй	68	78	54
Улаан-Үдын	69	97	82
Хоринн	76	91	23
Республика бүхыдөө	76	91	60

...ҮРШЭНЭРЭЙ МҮРЫСӨӨН ХҮСЭЛТЭЙ

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

Сэлэнгын, Зэдын түрүү хонишод мүрысөөнэйнгөө дүн ...ргаад, ерэхэ жэлдэ хабаяа туршалсахаар шиидээ. Бу... ...ад ороной хонишод! КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ 1976 ...до ажалай шэнэ амжалта туйлахын түлөө социалис мүрысөөн... ...бүгэдөөрөө жагсаял!

...э ажаhуудаг Зэдын аймагай Борьёогой, Сэлэнгын ...й Сэлэнгын совхозуудай түрүү хонишод түгэсхэхы ...эхиндэ хоорондоо социалис мүрысөөнэй договор ...үндэр ехэ уялгануудые абаhан байгаа. hая... хоёр ажахын хонишод Сэлэнгын совхоздо уул... абаhан уялгануудаа хэр зэргэ дүүргэhэн, ажал... бэрхэшээлнүүдэй ушарhан. тэрэнние яажа да... ...аhан тухайгаа яарал гүй hуужа хөөрэлдөө. Тии... 1976 ондо мүрысөөгөө үргэлжэлүүлхэ гэжэ шии... ...тодорхой уялгануудые абаhан байна. Энэ болоhон ...хөөрэлдөөн тухай манай тусхай корреспондент ...мэдээсэнэ.

...уулзалгада Борьёо... ...вхозой түрүү хонишод ...Гомбоевич Базаров, ...-Нима Гомбожапов, ...й парткомой секре... Ж. Ц. Ванкеев, Сэлэн... ...вхозой ахалагша хони... — Анатолий Михайло... ...кулов, Валентина Гон... ...Романова, Юрий ...вич Парашутинский, ...нима Дашиевич Мун... ...совхозой директор ...Гусев, парткомой сек... ...П. Ч. Базаржапов ...хабаадаhан байна.

...ЕВ А. М. Энэ жэлдэ ...й отаранuудта 19.800 ...абтаhан байгаа. Теэд ...гээ 2956 толгойень гарзада оруулаабди. Илангаяа Шанаагай, Нарhатын, Ехэ-Цагаанай отделениин хонишод абаhан хурьгадаа hайнаар түлжүүлжэ шадаагүй. Зүгөөр Бүлюутын отделениинхид 5500 эхэ хонинhоо 6084 хурьга томо болгоо, энэнь зуун хонин бүридэ 104 хурьган хүртэнэ. Бүхы совхозоороо хонин бүриhөө 3,2 килограмм ноохо хайшалжа абаабди. Манай түрүү хонишод абаhан уялгаяа hайнаар дүүргэhэн байна. Тиигэбэшье ажалдаа харюусалга багатайгаар хандадаг хонишод олон дайралдаа, тэдэнэр арга соогоо hэлгэгдээ. Мүнөө жэлдэ ороохо тарянай ургаса hайн, малдаа яhала тэжээлтэй байхабди. Хүршэ ажахынууд хоорондоо мүрысэжэ, ябалсажа, дүй дүршэлөө халан абалсажа байхадаа зохид байна. Манай совхоз малай тоо толгой олошоруулха, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха табан жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргэхэ гэжэ баяртайгаар мэдүүлнэб.

ВАНКЕЕВ Ж. Ц. Совхозоймнай хонишод мүнөө жэлдэ үрэжүүлэгдэhэн зуун хонин бүриhөө 107 хурьга түлжүүлээ. Манай суута хонишон Д. Я. Свистунов зуун хонин бүриhөө 157 хурьга томо болгожо, тус бүриинь дунда зэргээр 22 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагаа, хонин бүриhөө 4,522 килограмм ноохо хайшалаа. Тиигэжэ хурьгадые түлжүүлхэ түсэбөө 176 процент, ноохо хайшалха даабаряа 102 процент дүүргэhэн байна.

Ахалагша хонишон Г. Л. Рабдаев зуун хонин бүриhөө 122 хурьга түлжүүлжэ, тус бүриинь 23 килограммтайгаар тушааhан, хонин бүриhөө 4,805 килограмм ноохо хайшалhан жэшээтэй.

Эдэ хонишод мүнөөдэрэй уулзалгада хабаадажа шадаагүй. Тиигээшье hаа, ерэхэ жэлдэ Сэлэнгын совхозой түрүү хонишодтой мүрысөөгөө үргэлжэлүүлхэ байhанаа намтай захяа.

Совхозой хонишодой 52 бригадын 24-ниинь табан жэлэйнгээ түсэб бүхы талаарнь дүүргээ. Үшөө 20 бригада түл абалгаар дүүргээд, ноохо хайшалалгаар гээгдээ.

Энэ жэлэй дүн гаргаад байхадаа, ямар тобшолол хэхээр бэ? Нэгэдэхеэр, манай хонишод буришье олон хурьгадые түлжүүлхэ аргатай байгаа. Зүгөөр үбhэ тэжээлээ намартаа, үбэлэй эхеэр ехэ гаргашалаад, түл абаха үедэ — март-апрель hаранuудта тэжээлээр ехэ дуталдаабди. Энэ манай алдуу эндүү гэжэ тоолонобди.

Саашадаа манай совхозой хонишод, мэргэжэлтэд хонидойнгоо тоо нэгэ хэмдэ байлгаха, зүгөөр эхэ хонидой бэеын шэгнүүрые ехэ болгохо хүсэлтэй. Мүн хонишодтоо, илангаяа хоёрдохи гарай хонишодто (гол түлэб эхэнэрнүүд) анхарал ехээр табиха гэжэ хэлсээбди. Юуб гэхэдэ, отара дээрэхи ажалай ехэнхи хубиие эдэ эхэнэрнүүд хэнэ ха юм. Тиигэжэ тэдэнэрые амарха, аргалуулха путевкоор хангаха гэжэ шиидээбди.

БАЗАРОВ В. Г. Үнгэрhэн үбэлжэлгэ угаа бэрхэшээлтэйгээр үнгэрөө. Тэжээлээр дуталдаабди. Тиигэжэ отарынгаа зуун хонин бүриhөө 150 хурьга түлжүүлхэ гэhэн уялгаяа хүсэд дүүргэжэ шадаагүйбди. Зуун хонин бүриhөө 147 хурьга томо болгожо тушаагаабди. Хонин бүриhөө 4,3 килограмм ноохо хайшалха уялга 4,386 килограммда хүргэгдөө. Хурьгадаа эхэhээнь 23 килограммтайгаар hалгааха уялгамнай 24 килограммда хүргэгдэhэн байна.

Бүхы дээрээ зуун хонин бүриhөө 150 гаран хурьган абтаа hэн. Теэд хонидой үбэлэй байра хуушаршаhан, хүйтэн байжа, хурьгаднай гарзада ороо. Манай совхоздо хонидой байра тон үсөөн баригдана. Шэнэ табан жэлдэ энээндэ анхархаар гэжэ hанагдана. hайн байратай hаа, хурьгадшье абтахал даа.

Юhэдэхи табан жэлэй туршада отарынгаа зуун хонин бүриhөө жэлдээ 120,7 хурьга түлжүүлhэн, ноохо абаха даабаряа 116 процент, хурьгадай шэгнүүр нэмээхэ түсэбөө 135 процент дүүргээбди. Энэ үедэ олоhон өөрынгөө дүршэл дээрэhээ хаража үзэхэдэ, хурьга олоор абаха гээл hаа, hайн байра, отара шадараа зелёнко тариха, зундаа, намартаа hүрэгөө hайнаар бэлшээн таргалуулха хэрэгтэй гэжэ ойлгооб. Тиигэбэл, манайшье республика хонин ажалаар түрүү областьнуудые хүсэхэл.

Бидэнэр отара шадараа хабар оройшог таригдаhан 25—30 гектар зеленко дээрээ эхэ хонидоо үрэжүүлхынгээ урда тээ 10—15 үдэртэ бэлшээдэг заншалтайбди. Тиихэдэмнай хонид жэгдэ hайнаар ототой боложо, хорёод үдэрэй туршада үрэжүүлэгдэжэ дүүрэдэг, олоороо эхирлэдэг гээшэ.

ГОМБОЖАПОВ Б-Н. Г. Хонишодой бригада бүхэнэй байра, бэлшээри адли бэшэ ааб даа. Манай байрладаг газарта дүрбэн отара зэргэлээд байдаг. Дүтэ байhан тарянай, зелёнкын узуурые, талын бэлшээриие мүлжэжэрхидэг гээшэ. Тиимэhээ би мүнөө жэлдэ үбэлэйноо бэлшээри алмаха хүсэлтэйгөөр отараяа абажа, холын тарянай узуурта бэлшээхэсэ нэгэ hараар нүүгээб. Мүнөө вагончигто байгаад, hүрэгөө бэлшээнэб.

1975 ондо отарынгаа зуун хонин бүриhөө 119 хурьга томо болгооб. Табан жэлэй түсэб бүхы талаараа үлүүлэн дүүргэгдээ. Юhэдэхи табан жэлдэ зуун хонин бүриhөө жэлдээ 114 хурьга түлжүүлhэн, ноохо хайшалха түсэбөө сүм дүүргэhэн байнаб. Энэ жэлдэ хонин бүриhөө 4,3 килограмм ноохо хайшалха байбал, тэрэнээ 4,4 килограммда хүргөөб. Түл абаха үедэ үхибүүмни үбшэлжэ, hамгамни hаадгүй ажаллажа шадаагүй. Тиигэжэ hанаhандаа хүрэмөөр хурьга түлжүүлжэ шадаагүйбди. Зүгөөр КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ оролсожо, 1976 ондо зуун хонин бүриhөө 130 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриhөө 5 килограмм ноохо хайшалха зорилго урдаа табяабди. Энээнээ дүүргэхэбди гэжэ hананаб.

АКУЛОВ А. М. Мүрысэдэг нүхэднай шангахан лэ зон гээшэ. Эдэнэрhээ жэшээ абажа, ажалаа урагшань татажа байhамнай hайн. Үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ хонидой хээли ехэтэй болоод байхада, тэжээл хомордожо тухашаруулhаниинь мэдээжэ. Отарынгаа зуун хонин бүриhөө 135 хурьга түлжүүлхэ гэhэн уялгадаа хүрэгдэжэ шадагдаагүй, 130 хурьга томо болгогдоо. Хонин бүриhөө 4 килограмм ноохо абаха байбал, тэрэнээ 3,9 килограммда хүргэгдөө. Хурьгадаа 26,4 килограммтайгаар эхэhээнь hалгаагаабди.

Совхозоймнай олонхи хонишод түсэбтэ даабаряашье дүүргэнэгүй. Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, үрэжүүлгын унжагайрhанай ургаhаа хурьгад отаранuудта хэдэн hарада абтана. Тиимэhээ хурьгашадаар ерэhэн хүнүүд тиимэ удаан байха аргагүй. Энэ ушарта хурьгадай харууhан муудадаг. Хурьгашадаар шье дүршэлгүй, харюусалга багатай хүнүүд эльгээгдэдэг. Манай отарада үрэжүүлгэ хорёод үдэртэ үнгэрдэг, хожомоо энэмнай hайн байдаг, үдэртэ дүшөөд хурьган абтадаг.

Хурьгадай түрэжэ байха үедэ ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй туhаламжа хэрэгтэй байдаг. Теэд тэдэниие олохын аргагүйгшэ.

Мүн хониной ноохо хайшалха хэрэг гуримшуулагдаагүй байhаар. Хайшашадаар гол түлэб hургуулиин hурагшад хүдэлдэг. Тэдэнэрэй олонхиие жэл бүри шэнээр hургаха хэрэг гарадаг. Тиимэhээ ноохо хайшалха шанар бирагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Хүршэ ажахынуудай хонишод иигэжэ сугларжа, дүй дүршэлөө андалдажа, хоорондоо мүрысэжэ байхадаа ашатай туhатай байна.

Хонишодой хөөрэлдөөн hонирхолтойшье, аша туhатайшье байба. Уулзалгын эсэстэ түрүү хонишод 1976 ондо мүрысөөгөө үргэлжэлүүлхэ гэhэн социалис мүрысөөнэй договорто гараа табяа.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

...ралгада хабаадаhан хонишод А. М. Акуловай ...ерэжэ, ажалтайнь танилсаhан, хөөрэлдөө... ...гэлжэлүүлhэн байна.

...РАГ ДЭЭРЭ: түрүү хонишод отарын дэргэдэ ...ёнкын ургаса хараад, hанамжануудаа андал... ...байна (зүүн гарhаа) Ю. Т. Парашутинский, ...Базаров, А. М. Акулов, Б-Н. Гомбожапов, ...Д. Мункуев, В. Г.Романова.

АВТОРАЙ фото.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДОГОВОР

Бидэнэр — Борьёогой совхозой ахалагша хонишод, В. Г. Базаров, Б-Н. Г. Гомбожапов, Сэлэнгын совхозой — А. М. Акулов, В. Г. Романова, Ю. Т. Парашутинский, Б-Н. Д. Мункуев гэгшэд Сэлэнгын совхоздо сугларжа, үнгэрhэн жэлэйнгээ дүн гаргаха зуураа, социалис мүрысөөгөө саашань үргэлжэлүүлхэ гэжэ хэлсээбди. КПСС-эй XXV съездые ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтаха, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлые алхаса хурдантайгаар дабаха зорилготойгоор бидэнэр 1976 ондо иимэ социалис уялгануудые абанабди.

Ахалагша хонишод	Зуун хонин бүриhөө түлжүүлхэ	Хурьгадай шэгнүүр (кг)	Хонин бүриhөө абтаха ноохон (кг)
Базаров В. Г.	140	24	4,3
Парашутинский Ю. Т.	110	23	3,7
Свистунов Д. Я.	125	22	4,5
Акулов А. М.	130	22	4,0
Гомбожапов Б-Н. Г.	130	23	5,0
Романова В. Г.	115	24	3,7
Мункуев Б-Н. Д.	100	20	3,5

Социалис уялгануудайнгаа дүүргэлтые бэе бэедээ ябажа шалгалсаха: түрүүшынхеэ түл абалгын урда, хоёрдохёо — жэлэй дүүрэhэн хойно уулзахабди.

Хоорондоо мүрысэхэ зуураа, залуу хонишодые шефтээ абажа, тэдэндэ бодото туhаламжа хүргэхэ, тэдэнэрые зуутанай тоодо оруулха гэжэ оролдохобди.

1976 ондо ажалай эрхим амжалта туйлажа, түрэл партиингаа XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула социалис мүрысөөсэй договор хоорондоо баталжа, бүри габшагайгаар ажаллахыень республикынгаа хонишодые уряалнабди.

Мүрысөөнэй договорто гараа табигшад:

В. Г. БАЗАРОВ, Б-Н. Г. ГОМБОЖАПОВ — Борьёогой совхозой ахалагша хонишод.
А. М. АКУЛОВ, В. Г. РОМАНОВА, Ю. Т. ПАРАШУТИНСКИЙ, Б-Н. Д. МУНКУЕВ — Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишод.

АЖАЛААРАА СУУРХАНА

Николай Батуевич Гуржапов Хамниин совхозой эрхим механизаторнуудай нэгэн юм. Энэ пүхэр олон жэлдэ таhалгаряагүй «талын онгосые» жолоодожо, ажалай hайн дүршэлтэй болонхой. Жэл бүри ургаса хуряалгада хабаадажа, үйлэдбэриин эрхим дүнгүүдые туйлана. Үнгэрэгшэ 1974 оной таряа хуряалгын үедэ Захааминай аймагай комбайнернуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хоёрдохи hуури эзэлжэ, «Аймагай эрхим комбайнер» гэhэн хүндэтэ нэрэ солодо хүртэhэн байгаа.

Табан жэлэй түгэсхэхы оной таряа хуряалгада комбайнаа hайнаар заhабарилжа, эртээнhээ бэлдэhэн юм. Тиигээд нёдондоной үрэ дүнгүүдhээ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаа бэлэй. Тэрэнээ нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлжэ байна. Тиигэхэ зуураа үдэр бүриин даабариие 23—40 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

Хамниин совхозой түрүү комбайнер Николай Батуевич аймагай механизаторнуудай дунда энэ намартаа дэлгэрhэн мүрысөөндэ онсо шалгаржа, хоёр дахин түрүү hууринуудай нэгые эзэлhэн байна. Тэрэнэй жолоододог «Сибиряк» комбайн дээрэ КПСС-эй Захааминай райкомой, аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй болон райсовпрофой президиумэй улаан вымпел намилзана. Мүн тиихэдэ аймагай «Ажалай туг» газетын «Ажалай алдар солын календарьта» Николай Батуевич Гуржаповай нэрэ энэ намартаа хоёр дахин бэшэгдэhэн байна.

Иигэжэ Хамниин совхозой бэрхэ комбайнер Н. Б. Гуржапов юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы оной таряа хуряалга дээрэ эрхим дүнгүүдые туйлана. Энэ амжалтаяа түрэл партиингаа XXV съездэдэ зорюулна.

И. ПОЛОМОШНОВ,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнер Н. Б. Гуржапов.

Ф. СИЗЫХЭП фото.

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ЭР А. А. СОБОЛЕВТО БУРЯАДАЙ АССР-эй ...ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ГАБЬЯАТА ...ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭhЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...ративна худалдаа наймаа эмхидхэхэ, мүн хүп ...ангалгада түрүү аргануудые нэбтэрүүлхэ хэрэг... ...атай байhанайнь түлөө Кабанскын аймагай Ка... ...райпогой правлениин түрүүлэгшэ Александр ...дрович **Соболевто Буряадай АССР-эй худалдаа ...габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэhэн хүндэтэ нэрэ ...олгохо.

...ядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
...ядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
...5 оной октябриин 2.

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ЭР Л. А. УВАРОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ...ВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...өөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, рес... ...хүдөө ажахын органуудта олон жэлэй турша... ...ар ажаллаhанайнь түлөө Буряадай гүрэнэй плем... ...Степной племнэгэдэлэй начальник Любовь ...ировна **Увароваe** Буряадай АССР-эй Верховно ...Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

...ядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
...ядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
...5 оной октябриин 1.

...ВЕТ БАГШАНАРАЙ hАЙНДЭР

...рядай hайндэр болохо багшанарай үдэрые Мос... ...олонниитэ октябриин 2-ой үдэр тэмдэглэбэ. ...hайндэрэй суглаан дээрэ СССР-эй Гэгээрэлэй ми... ...М. А. Прокофьев үгэ хэлээ.

...олой суглаанда хаб аадагшад КПСС-эй ЦК-да, ...Верховно Соведэй Президиумдэ ба СССР-эй ...рүүдэй Советтэ амаршалгын халуун бэшэг эль...

(ТАСС).

БҮХЭСОЮЗНА КОНФЕРЕНЦИ ТАРАБА

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). «Социально-экономическа түсэблэлгэ ба соёл сурталай хүдэлмэри» гэhэн асуудалтай бүхэсоюзна научно-практическа конференци октябриин 2-то Смольнын актова зал дотор дүүрэбэ.

КПСС-эй Горьковско обкомой нэгэдэхи секретарь Ю. Н. Христораднова, СССР-эй Наукануудай академиин социологическа шэнжэлгын институдай директор, СССР-эй АН-ай гэшүүн-корреспондент М. Н. Руткевичэй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь В. А. Житенёвой элидхэлнүүд түгэсхэлэй пленарна заседани дээрэ соносхогдоо.

КПСС-эй ЦК-гай Пропагандын таhагые даагшын орлогшо В. А. Медведев конференци дээрэ үгэ хэлэбэ.

ТАСС ШЭНЭ hОНИН

ХАНИ ХАЛУУН ОРШОН БАЙДАЛДА

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй национальна оборонын министр армиин генерал Г. Гофманай Советскэ Союзда ерээд байhантай дашарамдуулан, ГДР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Г. Отт октябриин 2-то уулзалга эмхидхээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко, СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшонор: Советскэ Союзай маршал И. И. Якубовский, армиин генерал В. Г. Куликов, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник армиин генерал А. А. Епишев, СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо армиин генерал С. Л. Соколов, СССР-эй оборонын министрэй орлогшонор, Советскэ Союзай ба элдэб сэрэгүүдэй маршалнууд, совет сэрэгэй бусад хүтэлбэрилэгшэд уулзалгада байлсаа.

Уулзалгын үедэ Г. Гофман үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко үгэ хэлэхэдээ, аха дүү ёhоной хани барисаанай мэдэрэл, ГДР-эй ехэ бэлигтэй, ажалша бэрхэ арадые хүндэлэлгын мэдэрэл манай арад зоной дунда гүнзэгыгөөр нэбтэрэнхэй гэбэ. Коммунис партиин хүмүүжүүлhэн совет арад өөрынгөө бүхы эрхим hайн юумэнүүдые дүтын ханинартаа, социализмын ба коммунизмын арюун hайхан зорилгонуудай түлөө тэмсэлэй талаар соратнигуудтаа хубаалдахаар ходоодоо бэлэн байдаг гэжэ тэмдэглээ.

Республикын өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлгын хэрэгтэ саашадаа амжалтануудые туйлахыень ГДР-эй Национальна арадай армиин бүхы сэрэгшэдтэ А. А. Гречко түгэсхэл доторoo хүсэбэ.

Космонавтнууд мододые hуулгаба

СОЧИ. (ТАСС). Советскэ Союз дотор хамтынгаа аяншалга түгэсхэhэн шэн габьяата табаниие — американ астронавтнууд ба совет космонавтнуудые «Таанадаар омогорхонобди», «Замбуулиндахи совет-американ харилсаа холбооной эхи табигшадта дүлэтэ халуун амаршалга» гэhэн транспарантнуудаар городойнгоо парк соо Сочиин хүн зон угтаа. Эндэхи Хани барисаанай талмай дээрэ город-курортын бүхы суута айлшад дурасхаалай тэмдэг үлөэдэг заншалтай юм. Энэ парк дотор Космонавтнуудай аллей бии. Совет космонавтикын түүхэ бэшэгэй алдарта хуудаhан болохо модод эндэ hуулгагданхай. Түрүүшын модые Юрий Гагарин тариhан байгаа.

Замбуулин худар түрүүшын ниидэлгын хэгдэhэнэй hүүлээр hуулгагдаhан жэрбэгэр гоё магнолинууд тээшэ Алексей Леонов, Валерий Кубасов американ ханинараа абаашаба. Эдэ табан хүрзэнүүдые барижа ошоод, эндэхи аллейдэ дурасхаалай магноли hуулгаа. Замбуулинда совет-американ ниидэлгын эмблемэ ба баатарнуудай нэрэнүүд бишыхан бронзо хабтагай дээрэ бэшэгдэнхэй. Хани барисаанай модон шадар табуулан тэбэрилдэн байжа, дурасхаалай тэмдэг болгон, фото-зурагуудаа абхуулба.

Астронавтнууд ба космонавтнууд октябриин 2-ой үглөөгүүр Дагомысска сайн совхозой ажалшадта айлшаар ошоо. Дэлхэй дээрэхи эгээн хойто зугай — краснодарска гэжэ сай эндэ ургуулагдадаг. Үдэрэй тэн багта замбуулинай экипаж хүндэмүүшэ хотоhоо мордоо. Эдэнэр аян замаа үргэлжэлүүлхэ зуураа, Тбилисидэ бууха юм.

КПСС-эй XXV СЪЕЗДЫН угтамжада

АЖАЛАЙ ҮНДЭР АМЖАЛТААР ХАРЮУЛХАБДИ

«КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые манай совхозой ажалшад баяр баясхалантайгаар угтаһан, зүбшэн хэлсэһэн байна. Энэ гайхамшагта үйлэ ушарые манай совхозой коллектив бодото хэрэгээр, ажалай эрхим амжалтаар угтахаар шиидэнхэй.

Совхозоймнай хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бэелүүлэгдэхэ гүрэнэй түсэб, абаһан социалис уялгануудаа заатагүй дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Энэ жэлдэ гүрэндэ ноохо худалдаха түсэбөө совхознай амжалтатай дүүргээ. Үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулбал, 48 центнер ехэ ноохо гүрэндөө тушаагаабди. Һаалиин фермэнүүдэй малшад һү худалдаха юһэ һарын түсэбтэ даабарине августын эсэс багаар дүүргэһэн. Илангаяа Дунда-Бүхэнэй үүлтэртэ фермын коллектив ажалай һайн үрэ дүн туйлана. Энэ фермэ хадаа һүүлшын хэдэн жэлэй туршада ходо хожомдожо ябадаг бэлэй. Тэндэхи үнеэдһээ абтаһан һүн юрын фермынхиһээ заримдаа бага байдаг юм һэн.

Харин мүнөө жэлдэ фермын ажал хэрэгынь урагшатай, тад ондоо байдалтай болоһо, утаа баясамаар үрэ дүн туйладаг болоһоныинь ехэ һайн. Дунда-Бүхэнэй малшад аймагайнгаа үүлтэртэ фермэнүүдэй һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хэдэн һара соо шалгаржа, аймагай хүн зониие яһалашье гайхуулба. Юуб гэхэдэ, зарим һарануудта энэ һү һаалиин фермын коллектив даабария 20—25 процентээр үлүүлдэг байгаа.

Совхозой партийна комитедэй гэшүүн, ажахын эрхим һаалишан Нина Ивановна Черниговская тус фермын коллективэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үрэ ехэтэйгээр ябуулдаг, малшадай дунда социалис мүрысөө шадамараар эмхидхэдэг юм. Һаалишад нүхэд Черниговская, Мирошникова, Половинкина, Шапова гэгшэд зунай һарануудта харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө үдэр бүри пүүд болохо һү һаадаг һэн. Эдэнэр мүнөөшье ажалайнгаа эршэ заашье һуладханагүй.

Тэдэнэр бэлшээриин хаһада бэелүүлхээр абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула ехэ оролдолго гаргаа гээшэ. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, эндэхи малшад өөһэдынгөө хүдэлмэридэ ушардаг дутуу дундануудые усадхаа, ажалай эмхидхэлые һайжаруулаа, журам шангатай болоо.

Энэ фермын коллективэй байдалда ямар хубилалта болоо гээшэб? Нэгэдэхеэр, байгша ондо һайжаруулагдаһан бэлшээри ашаглагдажа эхилээ. Дунда-Бүхэнэй малай комплекс бүхы дээрэ бодомжотой зохидоор хэрэглэгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ үүлтэртэ залуу мал хуушаршаһан, шииг нойто ехэтэй байра соо байлгагдадаг бэлэй. Ажаллаха арга боломжонь таагүй байһан юм. Харин мүнөө али бүхы юумэн тоб гэмэ зохид, тад ондоо болонхой. Совхозой дирекци, партийна комитет болон зооветмэргэжэлтэд залуу үүлтэртэ мал яажа һайнаар харууһалдаг болохо тухай асуудал зорюута зүбшэн хэлсэһэн, бодомжотойгоор зохёогдоһон хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, энэ хэрэгые эмхи гуримтай болгоһон байна. Тиимэһээ тус фермын малай үүлтэр һайжаруулха, үнеэдые харууһалха хүдэлмэри урдынхида орходоо нилээдгүй һайнаар ябуулагдана. Зоотехническэ хүдэлмэриие Л. П. Чебунина шадамараар эмхидхэнэ. Фермын түрүү малшадай нэгэн Тамара Алексеевна Чебаева үүлтэр һайнтай залуу мал харууһалха зуураа, ходо һайн үрэ дүн туйлана гэжэ тэмдэглэлтэй. Энэ малшанай харууһалдаг буханууд манай республикада үнгэргэгдэһэн үүлтэртэ малай аукцион-харалга дээрэ шалгаржа, «Үүлтэрэй чемпион» гэһэн алтан медальда, нэгэдэхи шатын дипломдо хүртэһэн байха юм.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һайжаруулагдаһан бэлшээриие зүбөөр хэрэглэдэг болоһон ябадал ехэ нүлөө үзүүлэ. Энэ фермын дэргэдэхи һайжаруулагдамал бэлшээри зуун гектар газар эзэлдэг. Бидэнэр энэ жэлдэ тус бэлшээриие 18 хуби болгожо таһалаабди. Тусгаар табигдаһан графигай ёһоор энэ хубинууд болгоһон бэлшээри дээрэ үнеэд ээлжээлүүлэн адуулагдана гээшэ. Энээ һүүлшын хорёогой ногоондо бэлшээгээд, түрүүшынгээ участогта үнеэдээ оруулхадамнай эндэ ногоониинь эли бодо һайжаранхай байдаг юм.

Һаяар үнеэдтээ корнеплод эдюулжэ эхилхэмнай. Тиигээд малайнгаа байра, хуһамаг хорёое заһабариляжа, үбэлжэлгын хаһада бэлдэжэ байна. Үбэлэйшье сагта тус фермын һаалишад һү һаалгаяа доошолуулхагүй ёһотой гэжэ найдагдана.

Манай совхозой коллектив үбһэ сабшажа абаха түсэбөө дүүргэнхэй. Гадна 2500 центнерэй орондо 4110 центнер сенаж даргадаа. 150 гектар үрэжэл муутай сабшалан дээрэ тариһан олон жэлэй ногоон ехэ һайнаар ургажа, нилээд ехэ үбһэ абанхайбди. Энээниие хуряахатаяа хамта, ерэхэ жэлдэ тариха хүрэнгын үрэһэн яһала суглуулагдаа гээшэ. Тиигэжэ таримал ногоотой сабшаламнай бүри үргэдхэгдэхэ зэргэтэй болоно. Үбэлжэлгын үедэ ниитынгээ малда эдюулхын тула 12,5 мянган центнер оробоһо тарянай зүйл таһалхаар хараалнабди. Таряа хуряалга мүнөө түлэг дундаа ябажа байна. Бидэ хүрэнгэдэ 8,5 мянган центнер оробоһо хааха, 5 мянган центнер гүрэндэ худалдаха ёһотойбди. Түсэбтэ даабаряа түргэн дүүргэхын тула хамаг хүсэеэ, арга боломжоёо элсүүлнэбди.

Манай совхозой партийна организаци 68 коммунистнуудһаа нэгэдэдэг юм. Тэдэнэй хүсые зүбөөр хэрэглэхэ, ажахын шиидхэхы участогууд дээрэ тааруугаар хубаарилан табиха асуудал шиидхэгдэнхэй гэжэ һанагдана. Мүнөө тарян ажал дээрэ 16, мал ажал дээрэ 12 коммунистнууд хүдэлнэ. Совхозой ажалшадай дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэридэ нютагай интеллигенци, лекторнууд тон эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Парткомой гэшүүн Базаржап Лубсанович Цыбденов, коммунист-багшанар Цырен Шойнзонович Цыденов, Ким Нимаевич Эрдынеев, совхозой хүдэлмэрилэгшэд коммунистнууд Николай Козлов, Ганжур Доржиев, Гавриил Чебунин, һаалишад Нина Черниговская, Абидуева гэгшэдэй эдэбхитэй ниитын ажал ябуулгые онсо тэмдэглэмээр.

Манай совхозой хүдэлмэрилэгшэд ургаһан таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй түргэн зуура хуряажа абаха, малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэхэ гол зорилготой. Тиихэ зууралаа юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бэелүүлхээр абаһан социалис уялгануудаа бүхы дээрэнь амжалтатайгаар хүсэндэнь хүргэхын тула бүхы шадалаараа оролдоно. Социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ хадаа туйлаха амжалтымнай шиидхэхы оньһониинь болохо зэргэтэй.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө ажалай габшагай вахтада жагсаха гэһэн КПСС-эй Центральна Комитедэй уряае манай совхозой коммунистнууд, бүхы хүдэлмэрилэгшэд үргэнөөр дэмжэнэ, бодото хэрэгээрээ харюулжа шадаха байһандань этигэнэбди.

А. МОНГОЛОНОВ,
Сэлэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ совхозой парткомой секретарь.

Любовь Николаевна Джикаева 1964 онд... дахи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, бар... ажаллахаяа ерэһэн юм. Түрүүшэгээр штука... гаар хүдэлөө. Мүнөө шэрэшэн болонхой. Л... Джикаева мүнөө үедэ коммунист Георгий ... фович Песковой бригадада ажаллана. Энэ б... да Железнодорожно райондо шэнэ гэрнүүдые ... жа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Джикаева ажалдаа.

М. СУТУРИНАЯ ...

Барилгын механизациин управлениидэ табадахи разрядай автокрановщик Татьяна Первушина хүдэлдэг. Энэ нүхэр тус управлениин түрүүшүүлэй зэргэдэ ороһоор үнинэй. Татьяна Харитоновна халаанайнгаа нормо 120—130 процентээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Татьяна Первушина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ПОЛИТИЧЕСКЭ ҺУРАЛСАЛ ЭХИЛБЭ

ХАХАДЫНЬ ШАХУУ ХАБААДАНА

Улаан-Үдын оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай хахад шахууны, тодорхойлбол, 374-ниинь 1975—1976 онуудай политическэ һуралсалаа эхилбэ.

«Туяана» нэгэдэлдэ энэ һуралсалай жэлэй программаар политическэ эхин шатын һургуулиин түрүүшын хэшээл болобо. Мүнөө жэл политическэ эхин шатын һургуулида нэгэдэлэй цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мастернууд болон хүдэлмэришэд дүн хамта 46 хүн «КПСС-эй дотоодын болон гадаадын политика» гэһэн курс үзэжэ эхилбэ. Тус һургуулиие пропагандист, Зүүн-Сибириин технилогическа институдай түүхын кабинедые даагша А. А. Башина ябуулна. Нүхэр Башинагай хүтэлбэрилдэг политическэ эхин шатын һургуулиин шагнагшадай хахадынь коммунистнууд юм. Эдэнэр түрүүшынгээ үдэр «Мүнөө үеын экономическа байгуулалтын шухала асуудалнууд» гэһэн темээр хэшээл үнгэргөө.

Эхин шатын тус һургуулида ажалай түрүүшүүл, ... най мастер, һургаал... жүүлэгшэ И. Е. Бод... жэлэйнгээ хубиин ... дые болзорһоонь ур... гэгшэд, соведүүдэй ... дууд, Ажалай алдар... 3-дахи шатын орден... нуулһан Н. П. Иг... Г. В. Николаева бол... һурана.

С. СТА...
КПСС-эй Сов...
райкомой инстру...

ЭМХИ ЖУРАМТАЙГААР

Буряадай томо предприятинуудай нэгэн — локомотив-вагон заһабарилгын заводто марксистско-ленинскэ һуралсалай шэнэ жэлэй түрүүшын хэшээлнүүд октябриин 1-дэ үнгэргэгдэбэ. Мүнөө жэлдэ 2.000 гаран хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад һуража эхилбэ.

Эдэнэй тоодо заводой цех, таһагуудай хүтэлбэрилэгшэд болон бэшэшье мэргэжэлтэдһээ бүридхэгдэһэн 9 экономикын шэглэлтэй теоретическэ семинарай хэшээлнүүд болоһон байна. Тус семинарнуудта 206 шагнагшад тоологдоно. Эдэнэй 178-ниинь партиин гэшүүн. Иимэ шэглэлтэй семинар заводто гурбадахи жэлээ ябуулагдана.

Энэ семинарнуудта пропагандистнуудаар коммунистнууд, заводой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд томилогдонхой. Тэдэнэй дунда мэргэжэлтэй, дүй дуршэлтэй пропагандистнууд олон. Тэдээн сооһоо А. А. Гаврилов, М. Ц. Дондубон, А. М. Тарасов гэгшэдые ду... Эдэ бэрхэ, дүй ду... пропагандистнар ур... ралсалай жэлнүүдта... ша оной һуралсалай түрүүшын үдэртэ ... һайн шанартайгаар, ... хужарлама һониноор ... гэһэн байха юм.

Манай ...

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

УЛААН-ҮДЫН ШЭЛЭИ ЗАВОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭИ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин үндэр амжалта туйлаһыень хараадаа абажа, Улаан-Үдын шэлэй заводой байгуулагдаһаар 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй Грамотаар шагнаха.

1. **Балабко** Николай Ивановичые — шэл татан һунаадаг машинын машинист.
2. **Бордонов** Борис Гармаевичые — составной цехэй слесарь.
3. **Попов** Виктор Ивановичые — химическэ лабораториин ахалагша инженер.
4. **Романик** Галина Иннокентьевнае — огнеупорно цехэй формовщица.
5. **Семенов** Фрол Петровичые — отолон эмхилдэг цехэй слесарь.

Буряадай АССРэй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССРэй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной сентябриин 29.

УЛААН-ҮДЫН ШЭЛЭИ ЗАВОДОЙ 40 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

УРГАЛТА, ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМААР

Социалис Буряад ороной промышленна түрүүшын томо предприятинуудай нэгэн болохо Улаан-Үдын шэлэй заводой барилга 1935 оной сентябриин 27-до дүүрэжэ, ашаглалгада оруулагдаһан юм. Энэ предприяти хадаа Сибирь болон Алас-Дурнадахи сонхын шэл үйлэдбэрилдэг эгээл түрүүшын завод болоно. Манай ажалша коллектив түрэл заводойнгоо баригдаһаар 40 жэлэйнь ойе мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна.

Жэлэй туршада сонхын гурбан миллион дүрбэлжэн метр шэл гаргаха хүсэтэй энэ заводой үнгэрһэн дүшэн жэлэй хугасаада саг үргэлжэ шэнэлэгдэжэ, улам оньһожоруулагдаһан, үйлэдбэриинь технологи эрид хубилһан ушарые бидэ эли тодо харанабди. Анха түрүүн сүүдхын туршада 400—450 кубометр түлеэ галдажа, шэл болохо холисонуудые ванна пеэшэн соо хайлуулдаг байһые һанахада, мүнөө ехэл һонин шэнги байдаг юм.

Шэнээр баригдаһан тус завод бүри түрүүшынгээ үдэрһөө гэхээр сүүдхэ соо шэл гаргаха проектнэ хүсэндөө хүрэһэн байха юм. Тэрэнһээ хойшо продукци үйлэдбэрилхэ хүсэниинь жэлһээ жэлдэ ургажа, нилээд томо заводуудай зэргэдэ оролсоһон түүхэтэй. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, бэлигтэй бэрхэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэй, ухамай ажалай, техническэ али олон нарижуулга бэелүүлһэнэй аша түһаар лэ хүгжэлтын замаар урагшаа дабшаһан байна бшуу.

Ажал хэрэгээ эрхимээр шудалһан, урагшаа һанаатай һүбэлгэн бэрхэ түрүүшүүл, халаан соо 2—3 нормо дүүргэдэг стахановец суутан, заводоо шэнэдхэн хубилалгада хубитаяа ехээр оруулһан уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод улам олон болоһо эхилээ. Мастер Федор Васильевич Жуков, шэл отологшо Даша Шойдонович Яптуев, шэл болохо холисо хайлуулагша Д. А. Гапинецкий болон бусад олон хүдэлмэришэдэй бүтээсэ ехэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг, залуу үетэниие баян дүй дуршэлдөө һургадаг һайн һайхан хэрэгынь предприятиин түүхэдэ мүнхэлэгдөө.

Д. Ш. Яптуев манай предприятиин эгээл урданай хүдэлмэришэдэй нэгэн. Тэрэ 1930 ондо Түнхэнэй аймагһаа шэнэ заводой барилгада түсхай түлөөлгөөр ерэһэн хүн. Түрүүшын жэлнүүдтэ модошо дарханаар ажаллаһан Д. Ш. Яптуев заводой хүдэлжэ захалхаһаа эхилэн шэл отологшын мэргэжэл шудалаа. Тэрэл мэргэжэлээрээ пенсидэ гаратараа таһалгаряагүй түрэл заводтоо хүдэлжэ байһан баян намтартай хүн шуу. Тэрэнэй ажалша угые Ольга басаганиинь мүнөө залгаламжалан үргэлжэлүүлжэ байна.

Дүрбэн жэл болоод байхада, жэл соо завод 4 миллион дүрбэлжэн метр шэл гаргадаг хүсэтэй болоо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ али олон бэрхэшээлтэй ушарбашье, предприятиин коллектив урда туйлаһан үйлэдбэриингөө хэмжээе доошонь оруулхагүйн тула айхабтар ехэ оролдолго гаргадаг бэлэй. Хүдэлмэришэд үсөөдэхэ, шэл хайлуулгада ородог зүйлнүүд, түлеэн электрын элшэ хүсэн дуталдаха. Тиимэ хэсүү саг байгаа ха юм даа. Гэбэшье дайнай жэлнүүдтэ уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Энэл хүдэлөөн доторой арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ, түүхэй эдлэл, элдэб материал алмаха, арьбалха, түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн хубилгаха, технологи нарижуулан һайжаруулха арга зам олгоһониинь мэдээжэ даа. Пеэшэнүүдые ашаглаха болзор зургаа һараһаа 11 һара болотор һунааха технологи бэелүүлһэнэй ашаар жэл бүхэндэ аяар 500 мянган түхэригэй алмалта хэхэ арга олдоһон юм.

1946—1950 онуудай үедэ заводой коллектив дотор түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ жэл соо 3,6 миллион дүрбэлжэн метр шэл гаргадаг болохын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, предприятиин ажабайдалда ехэ хубилалта асарһан, шэнэ шэнэ хүдэлөөн мүндэлһэн байна. Тиихэтэй хамта заводой хүдэлмэришэдэй поселок хүгжэжэ эхилээ бэлэй. Ажаһуудалай, культурна, медицинскэ эмхи зургаануудай шэнэ шэнэ байшангууд, байрын 1800 дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд баригдаһан юм.

Шэл хайлуулдаг пеэшэнүүдые, газогенераторна станци шэнэлэн заһаха, шэл хэдэг машинануудай хүсэ ехэ болгохо талаар ехэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэһэнэй ашаар манай завод 1955 ондо, жэлэй туршада 4,5 миллион дүрбэлжэн метр шэл гаргадаг болоод байгаа. Тэрээнтэй хамта хамһабариин цехүүдэй үйлэдбэриин хэмжээн нилээд үргэдхэгдөө, шэл болохо холисонуудые бэлдэхэ, тэдэниие зөөхэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые нэгэн доро шэнэдхэн хубилгаха хүдэлмэриин үргэнөөр ябуулагдаһые эндэ тэмдэглэнгүй үнгэржэ болохоор бэшэ. Иимэ орёошье, ехэшье эмхидхэлэй-техническэ хүдэлмэри бэелүүлжэ шадаһанай зэргээр заводой үйлэдбэриин хүсэн хадаа проектээр хараалагдаһан хэмжээнһээ хоёр дахин ехэ болоһон байна.

Предприятиин партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд коллективэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр, аша үрэ ехэтэйгээр дэлгэрүүлхэ, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөе хүтэлбэрилхэ талаар саг үргэлжын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байна. Тиихэтэеэ хамта заводоо жэл соо 15 миллион дүрбэлжэн метр хүрэтэр шэл гаргадаг, шэнэ продукци үйлэдбэрилдэг болгохо ехэ зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадалсадаг байха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ газогенераторна станци баригдаһан, шэнэ цехүүд хүдэлжэ эхилһэн, мүн шэнэ технологидо ороһон байха юм. Витринэ болон сталинит шэл гаргадаг болоһон ушар хадаа заводой үйлэдбэриин хэдэн одноо һалбаритай болоһо байһые гэршэлнэ бшуу. 1971—1973 онуудай туршада шэл хайлуулдаг пеэшэнүүд шэнгэн түлишэдэ сүм ороо.

Юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэл найма һарын туршада заводто шэнээр хэгдэһэн бусад хубилалтануудые эндэ дууһан дурдахын аргагүй. Энэ үедэ оньһожоруулагдаһан 16 линии баригдаа, шэл хэхэ хайрсаг бэлдэлгэ, гараһан шэл багсалжа, хайрсагта хэхэ гэхэ мэтын үйлэдбэриие һайжаруулгын хэдэн олон хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Жэшээнь, хамһабариин цехүүдэй ажал юһэдэхи табан жэлэй эхиндэ 59 процент оньһон аргаар хэгдэдэг байһан һаа, мүнөө 77 процентдэ хүргэгдөөд байна бшуу.

Заводойнгоо үйлэдбэриие улам үргэдхэхэ, хүгжөөхэ, техническэ дэбжэлтэ хурдадхаха хэрэгтэ предприятиин инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хубитаяа ехээр оруулна. Жэшээнь, хайрсаг хэдэг цехэй начальник Н. З. Хакимов юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн үедэ жэл соо 22,6 мянган түхэригэй алмалта хэхэ аргатай уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Цехүүдэй начальнигууд К. Г. Еролкиной, М. П. Егоровой ... хубита мүн лэ ... байна. Предприятиин... шон тойронние бол... хэлтэй, ариг сэбэр ... хүдэлмэришэдэй бэ... элүүрые сахин ... асуудалнуудта анхар... хэзээнэйхиһээ ехээр ... дана. Тэрэл зорил... зоной ажаһуудал... лэмжэ хангаха ком... газинууд, библи... баригдаа. 630 залу... ажаһууха хамтын ... 1972 ондо ашаглал... лагдаа һэн.

Үнгэрһэн 40 жэл... да 260,5 миллион ... жэн метр шэл үйлэ... гаргаһан манай ... ажалша коллектив ... табан жэлэй түсэб... риие амжалтатайгаар ... гэхын түлөө, КПСС-... съездые нэрэтэй ... гоор угтахын түлөө ... арадай социалис мү... дэ эдэбхитэй оролсо... шэ түгэсөөр ажалла... на.

Энэ социалис мү... машинно-ванна цех... чальник А. А. ... партбюрогой секре... Белых, профсоюза... мой түрүүлэгшэ А. ... нов) коллектив ... ябана. Тус колле... жэлэй найма һарын ... гадуур сонхын 35... дүрбэлжэн метр бо... ньн шэл үйлэдбэр... ганхай. Иимэ ... олон. Заводойнгоо ... зэбсэгжэлгые саа... бэхижүүлхэ гол ... гоор мүнөө ерэхэ ... лэй түсэб зохёогд... Энэ хадаа предпри... саашадаа хүгжэх... шэнэ шатые харааа... рилго болоно.

Е. БОЖЕД...
профсоюзай за...
комитедэй түрү...

УСТЬ-ИЛИМЭЙ ГЭС-эй ТАБАДАХИ АГРЕГАТ

УСТЬ-ИЛИМСК. (Эрхүүгэй область. ТАСС-ай корр. М. Совенко). Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Усть-Илимэй ГЭС-эй табадахи агрегат промышленна ток үгэбэ. Энэ агрегадай ашаглалгада үгтэхэдэ, гидростанциин хүсэн 1200 мянган киловадта хүрэбэ.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоһон Усть-Илимскын барилгашад ба хабсаргагшад жэлэй дүүрэтэр 240 мянган киловатт хүсэтэй үшөө гурбан агрегат, тэрэ тоодо нэгыень түсэбһөө гадуур ашаглалгада үгэхөөр зоригжонхой. Тэдэнэй үүсхэлые «Ленинградай металлическа завод» гэжэ нэгэдэлэй коллектив халуунаар дэмжээ. Тиин наймадахи турбинын узелнуудые саг соонь бүтээн гаргажа, Ангарай эрье руу эльгээгээ.

ЛИТВАГАЙ ССР. Литвагай суута композитор ба уран зураашa М. К. Чюрлёнисэй түрэһөөр зуун жэлэй ойдо бэлэдхэл эндэ эршэмтэйгээр ябуулагдажа байнхай. Арадай уран бүтээлшэд энэ ойдо өөрынгөө бэлэгүүдые бэлэдхээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Чюрлёнис-композиторые харуулһан модон скульптура.

ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ ТЕХНИКЫН АША ҮРЭ ЕХЭ

ТБИЛИСИ (ТАСС-ай корр. Р. Мегрелишвили). Эндэхи камвольно-нэхэлгын фабрикада хараалагдаһан графигһаа һара урид зургаан шэнэ машина ашаглалгада үгтэбэ.

Энээгээр юһэдэхи табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан Грузиин хүнгэн промышленностиие техническэ талаһаань шэнэлэн зэбсэгжүүлхэ хэрэг түгэсхэгдэбэ. Энэ һалбарида 1970 онһоо эхилжэ арбан хоёр мянга шахуу шэнэ түхеэрэлгэ, арбан поточно лини ашаглалгада үгтөө, хэдэн олон конвейернүүд, ашаа зөөхэ оньһон машинанууд хэрэглэгдэдэг болоо. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ 30 процентээр дээшэлээ. Шэнэ техникэ хэрэглэһэнэй ашаар Грузиин предприятинууд жэл бүри хоёр миллион шахуу түхэригэй сэбэр олзо оруулна. Табан жэлэй эхинтэй сасуулаад үзэхэдэ, республика дотор үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ аяар дүшэн процентээр дээшэлһэн байна.

ХУРЯАЛГАДА ШАЛГАРҺАН БААТАРНУУД

БАРНАУЛ (ТАСС-ай корр. Н. Карасев). Алтайн хизаарай баян таряа ургуулдаг нютагууд болохо Кулундын, Рубцовско, болон Алейска шадарай талануудтахи ажахынууд хуряалгаяа дүүргээ. Эндэ хүдэлһэн хуряалга — ашаглалгын техникэ хойто болон хадата районууд руу дары эльгээгдээ.

Хүршэнэртөө туһа үзүүлхэеэ хуряалгын эгээн бэрхэшүүл тиишэ ерээ. Жэшээлхэдэ, Ростовой суута механизатор, Социалис Ажалай Герой Н. В. Бочкаревой ба Алтайн мэдээжэ комбайнер, мүн лэ Социалис Ажалай Геройм И. А. Максименко гэгшэдэй даадаг звенонууд Каменска район ерэһэн байна. Сэлмэг үдэр бүхэниие шадамараар ашаглажа, эдэнэр оробоһо таряа хуряаха нормоёо холо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүнөө эдэ хоёрой даадаг коллектив Алтайн механизаторнуудай мүрысөө толгойлно.

ТЯНЬ-ШАНЬ ДЭЭ... ЗАГАҺА БАР...

ФРУНЗЕ (ТАСС-ай ... Б. Липовой). Кирги... рэмэй ажахынуудта ... гаан амур, «зузаан ... гэхэ мэтэ үнэтэ за... рилга эхилбэ. Респ... госрыбхозууд наймад... хинуудтэ 9—10 мянга... нер амиды загаһа ... түсэбтэй юм.

Сөөрэмэй ажахын... гизида айхабтар эрш... хүгжэжэ байнхай. ... үулата Таласай ... эмхидхэгдэһэн шэнэ ... мүнөө жэл түрүү... «продукци» үгэжэ ... Эндэхи сөөрэмүүдтэ ... то ба Севанска фор... загаһан гайхалтай ... үдэжэ байнхай.

ИСПАНИИН АЖАЛШАДТА ЭРХЭ СҮЛӨӨ

Испаниин засагаархидай гаргажа байгаа зэрлиг бүдүү... хуули буса аашануудта эсэргүүсэлгын хүдэлөөнэй ...үсэз долгин октябриин 2-то бүхы Совет орон соогуур ...сираа. Франкизмда эсэргүү, Испанида эрхэ сүлөө, де...крати хангахын түлөө ябуулгануудай үдэр үнгэргэхэ ...һэн Европын коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуу...дай уряае, уласхоорондын ба национальна профсоюзна ...ухинүүдэй хамтын үүсхэлые совет хүнүүд нэгэн ...ааатайгаар дэмжэнэ.

Хүдэлмэришэд ба колхознигууд, эрдэм болон соёлой ...ин ябуулагшад, бүхы совет хүнүүд үгэ хэлэхэдээ, Ис...ниин патриодуудай тэмсэлые дэмжэжэ байһанаа элир...хэйлэн мэдүүлнэ. Эдэнэр Испанидахи зэрлиг муухай ...ябуулгануудые, хашалта харшалалгануудые болюулха ...рилтэ табина.

МОСКВА. Автомобильна ...ромышленностиин заводуу...дай проект табидаг гүрэнэй ...ститудай хүдэлмэрилэг...шэд Испаниин патриодууд...тай һаналаа нэгэдэлгын ми...тингдэ октябриин 2-ой үдэр ...үүлэраад. Испанидахи мүр...дэлгэ харшалалгые болюул..., политическэ үзэл бодо...лойнгоо түлөө түрмэнүүдтэ ...хаагдаһан бүхы хүнүүдые ...сүлөөлхэ эрилтэтэй лозунг...уудые бараад ябаба.

Дайнай ветеран, Бухен...вальдда тамалагдан зобоог...дэһон С. Е. Богданов үгэ ...хэлэхэдээ, арад зондо фа...шизмын ямар ехэ аюул, га...саалан зоболон ушаруулдаг ...тухайнь хөөрэбэ. Фашизм ...гэшэ хорото муухай, зэрлиг ...һүүлиг гурим, эб найрам-далай, демократиин ба хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэгшэдые концлагерьнуудта, түрмэнүүдтэ хаадаг засаг болоно. Демократиин ба эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдээ испан арад гансаардахагүй, бүхы совет хүнүүд, дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүсэнүүд эдэнэртэй һанал нэгэтэй байна гэжэ ахалагша инженер А. М. Лановая, проектын ахамад инженер А. А. Францев ба бусад тэмдэглээ. Испаниин патриодуудта туһалха гээшэ фашис зонхилгын һүүлшын эшээнһээ Европые сүлөөлхэ, эб найрамдал ба демократиие бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ хубита болоно.

ЛЕНИНГРАД. «Испаниин патриодуудта эсэргүү мүрдэлгэ харшалалгые дары болюулха эрилтэ табинабди!» — гэжэ слесарьнүүдэй бригадир А. Т. Позднышев С. М. Кировэй нэрэмжэтэ ээрэлгын-утаһанай комбинадай коллективэй үмэнһөө мэдүүлбэ.

Фашистнуудай гэмтэ ябуулгануудые үгы хэхэ шухала гэжэ митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд эрид шууд тэмдэглээ.

ВЛАДИВОСТОК. Испаниин засагаархидай үүдхэһэн хуули буса аашануудые буруушаалгын митинг Чукоткын эрьеэр тамаржа ябаһан «Яков Свердлов» гэжэ теплоход дээрэ болобо. Хашалта харшалалгануудые дары болюулха, алууршадай хорото муухай хэрэгые зогсоохо шухала гэжэ коммунис ажалай экипаж мэдүүлнэ.

НОВОРОССИЙСК. Эндэхи далайн худалдаа наймаанай портдо митинг боложо, тэрээндэ хабаадагшад Испанидахи фашис хашалта харшалалгые буруушаажа байһанаа элирхэйлбэ.

— Испан арадай патриодуудые саазалһан Франкогой алууршад үгы болог лэ, — гэжэ портын хүдэлмэришэдэй бригадир В. Г. Горпийченко мэдүүлээ.

Митинг дээрэ баталагдан абтаһан тогтоол дотор ингэжэ хэлэгдэнэ: «Испаниин судрануудта ашаа тээхэ, хэрэглэмжыень хангахые буруушааһан Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин уряас дэмжэнэбди».

Франкизмда эсэргүү, Испанида эрхэ сүлөө, демократи хангахын түлөө митингнүүд Кишиневто, Фрунзида, Ригэдэ, Одессэдэ, Свердловскдо, Ташкентдэ, Бакуда, Новосибирскдэ, Волгоградта, Руставида ба манай ороной бусад хото городуудта, тосхонуудта болобо.

Дайнай ветерануудай советскэ комитет мэдүүлгэ тунхаглахадаа, эрхэ сүлөөгэй ба демократиин түлөө испан арадай тэмсэлые һанал нэгэтэйгээр дэмжэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ. Фашизмда эсэргүүсэн Испанида болоһон 1936—1939 онуудай дайнда хабаадагшад Испаниин фашизмда эсэргүү тэмсэлшэдые зэрлиг муухайгаар саазалһан ушарые эрид буруушаана гээд тэрээн соонь хэлэгдэнэ. Испанидахи зэрлиг муухай хашалта харшалалгануудые, зэрлиг муухай аашануудые болюулха эрилтэ дайнай ветерануудай совет фашизмда эсэргүүсэн тэмсэдэг дэлхэйн бүхы хүнүүдтэй хамта табина. (ТАСС).

УРБАЛТЫН ЗАМААР

БУДАПЕШТ. (ТАСС). ...дай маоис хүтэлбэрилэг...шэдэй баримталдаг, Советскэ ...союзда харша, шовинис ха...ра бодолынь ангиин хэрэгтэ ...һаһан ябадалда, мүнөө ...тай эгээл хархис хүсэнүү...дые эбсэхэ замда оруулхал ...гороо оруулаа, — гэжэ ...Венгриин Хүдэлмэришэдэй ...социалис партиин ЦК-гай «Непсабадшаг» газетэ ...хархис үзэлтэнтэй гансагаа ...нүүлбэ» гэһэн статья ...соо бэшэнэ.

Баруун Германиин Пиннеберг гэжэ городтохи шажа...н нэгэ эмхи һаяшаг семи...нар зарлаад, гитлеризм ту...хай асуудал тэндээ табиһан ...йна. Политическэ гэмтэд ...гэжэ нацизмда мүрдүүл...һэн хүнүүд тэрээндэнь хабаа...дуулаар уригдаһан байгаа. ...Англиин айлшад — шэнэ ...фашистнуудай нацис организациин ...тэрүүнүүд тэндэнь гэнтэ бии ...болобо. Тэдэнэр наншалдаа ...хэлээд, «Таанадые булты...нэй үгы хэхээр зон гээ...шэ» — гэжэ байжа, фашис ...концентрационно лагерьнууд...ые магтуулһан зондо хашха...рдаа.

«Непсабадшаг» газетэ ...баримтануудые дурда...аад Сохилго наншалгада ха...баадаһан дүшэн нацис этэ...гээдүүдтэ хандан «Хэниие ...таарамшамнай гэжэ тооло...нот» гэһэн нэгэ асуудалда ...харюусахадаа, шэнэ түхэлэй ...нацистнуудай бодолые ...түлэб Мао зэдонг, Бисмарк, Гитлер гэдэгүүд хоердохи һууридa түригдэнхэй байна.

Португалиһаа ерэһэн мэдээсэлнүүдые газетэ саашадаа дурдаба. Коммунис партиин, мүн бусад демократическа организацинуудай байдаг газарта добтолһон зэрлиг аашануудта маоис бүлэгэйхид тон эдэбхитэйгээр хабаададаг байгаа. Эдэнэр сохихо, наншаха юумэнүүдые гартаа бараад, фашис этэгээдүүдтэй нүхэсэн, «Интерсиндикал» гэжэ (Лиссабондохи) профсоюзай түбтэ добтолһон байна.

Португалида маоистнуудай замбууралдажа байха үеэр агаарай долгин худар худал хуурмаг удхатай дамжуулга Пекинһээ хэгдэдэг байба. Португалида зүүнэй ба баруунай хүсэнүүд бии гэһэн мэдээсэлые «худал үгэ» «Советскэ Союзай зорюута тараһан зэрэб» гэжэ Синьхуа агентство сентябриин 9-дэ тайлбарилһан байгаа. Энэнь контрреволюциин аюулай тус орон дотор үнэхөөр бии байһые арсаһан ябадал болоно. Энэньшье ойлгосотой. Эдээнэй һанаае ондоо юумэн зобооһон байха. «НАТО-гой районой баруун-урда хубидань нүхэн» гарашана аа гү гэжэ Пекин ехэтэ түбэгшөөһэн байшоо. Синьхуагай ажаглалта НАТО-гой генеральна секретарь Луис гэдэгэй мэдүүлгэтэй тон адлихан байба, — гээд «Непсабадшаг» тэмдэглэнэ. Эдэ хоёрой алинииншье Португалидахи байдалые коммунизмда, Советскэ Союзда тон харша талаһаань харана.

Инмэл үг зорилготойгоор маоистнууд Анголодохи хэрэгүүдтэ хамаарна. Анголые сүлөөлхэ национальна фронт гэдэг эмхи — ФНЛА шэнэ түхэлэй колониализмда алба хэдэг, — гэжэ газетэ бэшэнэ. ЦРУ-гай советнигүүд олон жэлэй туршада эдээндэ туһалжа байдаг. Һүүлэй үедэ Пекинэй заабаришад ФНЛА-да туһалдаг болонхой. Хитадай сэрэгэй инструкторнууд 1974 оной июнь соо Киншасада ерэһэн юм. «Хитад ханинар» ФНЛА гэдэгэй солдадуудые «хүнүүдэй толгой тоншогшод» болгон бэлдэхэ хэрэгтэ хабаадалсана.

Пекинэй ударидагшадай энэ ябуулгань Хойто Америкын томо томо монополинуудай, жэшээнь: «Тексако» гэдэгэй, ажал хэрэгтэй сүм тудалдана, — гэжэ «Непсабадшаг» тэмдэглэнэ. Каэтанугай фашис правительствын байха үедэ энэ монополи эндэ һууришаһан юм. Эдэ хоёрой хүсэл эрмэлзэл юрэл тудалдаа гэжэ хэлэхэеэ һанаганагүй, харин эдэнэрэй хэрэг үгэсэлгын үндэһөөр ябуулагдана, — гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Хитад США хоёрой тушаалта нюурнуудай Пекиндэ хэһэн һаяын хэлсээнүүд энээниие гэршэлнэ. ФНЛА-да үзүүлэгдэдэг сэрэгэй туһаламжые үргэдхэхэ шухала болоод байһан тухай тэдэ хэлсээнүүдэй үедэ зүбшэлэгдэһэн байгаа.

Уласхоорондын оршом соо Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулдаг политикань империализмда эсэргүү фронтые һандаргаха, революционно хүгжэлтэдэ һаад ушаруулха зорилготой. Чилиинхи шэнги урбалтын Португалида хэгдээл һаань, ехэ дуратай Пекин мүнөө Пиночедэй сэрэгэй фашис засагтай холбоо барисаа тогтоонхой. Тиимэһээ Португалидахи демократическа байгуулалта мэдэрхые Пекин бүришье яаранагүй гэжэ Венгриин газетэ бэшээ.

Пиночет тухай хэлэхэ болоо һаа, маоистнуудта баясхалан хүргэхэ арга боломжо бүхэниие хэрэглэнэ. «Миниин гүрэн коммунизмда эсэргүү шэглэлтэй юм, теэд энэ ушар КНР-тэй һайн харилсаатай байхадамнай ямар һаад болохоб даа» гэжэ һаяхан тэрэ мэдүүлээ.

Коммунизмда харша үзэл бодол Пекинэй мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй харилсаа холбоо тогтооходонь нээрээшье һаад тойбо болоногүй ёһотой, — гэжэ «Непсабадшаг» үргэлжэлүүлнэ. КНР хунтые дэмжэнэ, тэрээнтэй худалдаа наймаанай холбоо тогтоонхой. Чилиин хунтаһаа 100 миллион долларой эд бараа нёдондо жэл Хитад худалдажа абаа һэн. Энэнь арадай нэгэдэлэй правительствaһаа гурбан жэлэй туршада худалдажа абаһан эд бараанайнь тухай болоно.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

...Таряашадай габшагай ажал ...хүдэлмэриин дүнгүүдые сен...тябрь һара согсолбо. Ороо...һон тарьяадаг һүүлшын ком...байнуд хадалгаяа дүүргээд, ...манай зүүн районуудай по...лигоонууд дээрэһээ гаража ...байна. Оройн ургамалнуу...дые хураалга дүүрэхэ ду...лэ байна.

СССР-эй Центральна статистическа управлениин мэдээсэлэй ёһоор, сентябриин 29-нэй байдалаар колхоз совхозуудта 318 мянган гектарһаа гэхэ гү, али ...хураалгын талмайн гурбанай ...хоёр хубиһаа барайгар хуряагдаба. Нёдондо жэлэй ...энэ үеынхиһээ 80 мянган ...гектараар ехэ болоно. Россиин ...Федерациин ажахынуудта ...мянган гектарһаа барай...гар хуряагдаа. Энэ хүдэлмэ...ри Украиндала дүүрэхэ дүтэлэн ...байна. Тодорхойлон хэлэбэл, 35,5 мянган гектар ...талмайһаа гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһан талмайн 92 процентһээ сагаан орооһон хадагдан абтаһан байха юм. Казахстанай таряашад барайгарай полиин хоёрдохи хубиһаа ургасаяа хуряажа байна. Республикын ажахынуудаар 53,6 мянган гектарһаа крупагай энэ үнэтэ ургамал хадагдан сохигдоо.

17,4 миллион гектар дээрэһээ кукуруза хуряагдаба. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, механизаторнууд орооһон болгогдохо энэ ургамал хуряалгаяа хурдан түргөөр хэжэ байнхай. 1,6 миллион гектарһаа эдеэшэһэн буурсаг абтаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһан талмайн хахад хуби болоно. Молдавиин таряашад тарилгын талмайн дүрбэнэй нэгэ хубиһаа бага газар дээрэһээ энэ хүдэлмэри бэелүүлхэ юм. Эндэ 341,4 мянган гектарһаа орооһон болгогдохо кукуруза абтаба. Нёдондо жэлэй энэ үедэ республика дотор 4 дахин бага талмайһаа эдеэшэһэн буурсагууд хуряагдаад байгаа һэн.

3 миллион гектарһаа наран сэсэгэй буурсаг хадагдан абтаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһан талмайн гурбанай хоёр хуби болоно.

Үнгэрһэн долоон хоног соо саахарай свекло хуряалга түргэдхэгдэһэн байна. Ээлжэ байһан талмайн табанай хоёр хубиһаа халта үлүү дээрэһээнь гэхэ гү, али 1,6 миллион гектарһаа энэ ургамал хадагдан абтаба.

2,9 миллион гектарһаа гэхэ гү, али түсэбэй 86 процент дээрэһээ хартаабха малтагдаа. 650 мянган гектарһаа овощ суглуулагдаа. Түсэбөөр хараалагдаһан талмайн табанай хоёр хубиһаа эдэ ургамалнуудай ургаса абтаха байна. Хлопок хуряалга түлэг дундаа ябана. «Сагаан алтан» хуряагдажа, бэлэдхэлэй пунктнуудта таһалгаряагүйгөөр эльгээгдэнэ.

Таряашад ерэхэ жэлэйнгээ ургасын бата үндэһэ һуури табихые шармайн оролдожо байна. 29 миллион гектарта гэхэ гү, али түсэбэй 84 процент дээрэ намарай тарилга хэгдээ. Намарай паар хахалалга нёдондо жэлэйхиһээ хурдан түргөөр хэгдэнэ. 77,3 миллион гектар намарай паар хахалагдаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһан талмайн гурбанай хоёр хубиһаа үлүү болоно. (ТАСС).

ХАРГЫДА УСАЛТАЛГЫЕ ЗАЙСУУЛХА

Харгы замда усалталгые ...улха бүхэсоюзна харал... 1975 оной октябриин ...31 болотор орон дотор ...үнгэргэгдэхэнь. ТАСС-ай ...корреспондентын гүйлтаар ...СССР-эй дотоодын хэрэгүү...дэй министрэй орлогшо, до...тоодын албанай генерал ...лейтенант Б. Т. ШУМИЛИН ...тухай ингэжэ хөөрэнэ:

...Харгы замда усалталгые ...зайсуулхын тула орон до...тор ехэ юумэн хэгдэнэ... һүүлэй жэлнүүдтэ ...усалталгые шиидхэхэ хэ...рэгтэ нүлөөлһэн эмхидхэлэй ...олон хэдэн хэмжээнүүд ...абтагдаа. ...автотопаркын улам үр...гэдэжэ, харгы зам дээрэ ...машинанууддай улам олошор...олоһоншье һаань, харгы ...замда болодог гэнтын аюу...л зайсуулхын тула элдэб ...хэмжээнүүдэй абтаһан га...зарта һайн үрэ дүнгүүд түй...лагдаа байха юм. Москва..., Ленинградай, Ярославь..., Новосибирскэ область..., Примориин хизаарай ...хэдэ хэдэн районуу...дай дүршэл энээн тухай ...элирхэйлэн гэршэлнэ. Эдэ ...нютагуудта харгы зам дээрэ ...усалтаалга эрид үсөөрүүлэг...дэнэ.

...Гэбэшье энэ һайн дүй ...дүршэл дэлгэрэлтагүй удаанаар ...нэбтэрүүлэгдэнэ. Байгша он... Туркмениин, Армениин ССР-нүүдтэ, Мариин, Татарай АССР-нүүдтэ, Тюменскэ, Тамбовско, Псковско ба бусад областьнуудта харгы замда усалталга, гэнтын аюул үргэдэһэн байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, харгы зам дээрэ усалталгын асуудалнуудта эдэ нютагуудта анхаралаа багаар хандуулна, бии байгаа бүхы арга хургаяа бүрин хүсэдөөр хэрэглэнэгүй.

Харгы замда усалталгые зайсуулха бүхэсоюзна харалга энэ жэлдэ түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэ байна. Гүрэнэй ба ниитын бүхы эмхинүүдэй ажал ябуулгые эдэбхижүүлһэнэй ашаар харгы дээрэ усалталгатай тэмсэлдэ һайн дүнгүүдые түйлаха гээшэ тус харалгын гол зорилго болоно.

Ямар юумэндэ анхарал хандуулагдаха зэргэтэйб? Нэн түрүүн жолоошодой, ябагашуулан харгы замаар ябалгын гурим дүримые шудалха, жаяг журамаа дээшэлүүлхэ, транспорт дээрэ архидалгатай тэмсэл улам үргэдхэхэ шухала. Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ гэнтын аюул усалай гурбанай нэгэ хубинь согтуу жолоошодой гэмээр болоһон байна. Азербайджанай, Таджигай, Туркмениин, Киргизэй ССР-нүүдтэ энээндэ онсо анхарал хандуулха ёһотой.

Үмсын машинатай хүнүүд тухай хэлэхэ болоо һаа, эдэнэй гэмээр усалталгын улам үргэдэжэ байһаниинь халагламаар. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта эдэнэй гэмээр нёдондоной энэ үеынхиһөө 21,3 процентээр ехэ гэнтын аюул болоһон байна. Ялхитай муу харгыда хэмһээ үлүү түргөөр ябалга гол шалтагаануудай нэгэниинь болоно. Автомобильна бүхы аюул усалталгын 40 процентнь энээнһээ үндэһэтэй. Олон газарта хэмһээ үлүү хурдан түргөөр ябахыень залуу жолоошодто зүбшөөдэг байһаниинь гайхалтай.

Хото городуудай хажуу тээгүүрхи харгы замуудаар час соо 80 километрһээ түргөөр ябахагүй гэһэн дүрим бии болгоһон Украиниин, Латвиин, Московско областиин дүй дүршэл һайшаалтай байна. Энэмнай харгы замда автомобильна усалталгые улам үсөөрүүлнэ. Харгы замда усалталгые зайсуулха бүхэсоюзна харалгын үедэ энэ асуудалые анхаралтайгаар шэнжэлжэ, тодорхой хэмжээнүүдые абаха, мүн харгы дээрэ хэмһээ үлүү түргөөр ябалгые дотоодын хэрэгүүдэй ба олониитын зургаанууд наринаар хинан шалгаха зэргэтэй. Хүдөө нютагуудта автомобильна гэнтын аюулай үргэдэжэ байһан ушарта анхаралаа хандуулха шухала. Харгы замда усалталгын шалтагаануудые усадхан зайсуулхын тула СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, «Сельхозтехника», колхоз, совхозууд эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулха байна.

Автомобиль ба мотоциклаар ябаха дуратайшуулай бүлгэм үмсэдөө автомобильтай, мотоциклтай хүнүүдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха ёһотой. Иимэ хүдэлмэри үнгэргэхэдөө, үйлсөөр, харгыгаар ябалгын гуримые үргэн ниитэ улад зондо ойлгуулха хэшээлнүүдые эмхидхэхэ, элдэб эрхэ байдалда транспортын хэрэгсэлнүүдые жолоодохо ёһо гурим ойлгуулха, элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд архидалгада эсэргүүсэн идхалгын хүдэлмэри үнгэргэхэ байна.

Харгы замда усалталгые зайсуулха бүхэсоюзна харалгын үеэр хото городуудай бүхы хүнүүдэй, гүрэнэй ба ниитын эмхинүүдэй хамтын хүсэлэл оролдолгоор ороной харгы дээрэ аюул усалталгые зайсуулхын тула һайн үрэ дүнгүүдые түйлаха байха гээд этигэн найданабди.

(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Португалиин Республикын Президент генерал Ф. Кошта Гомешой албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэһэн тухай гадаадын хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Тэрэнэй хүндэлэлдэ Кремль соо эмхидхэгдэһэн обедэй үеэр СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын, Португалиин Республикын Президентын хэлэһэн үгэнүүдые газетэнүүд хуряангыгаар толилно. Албанай хэрэгээр ерэһэн ушарынь СССР-эй ба шэнэ Португалиин хоорондохи хани барисаанай, харилсаа холбооной һайжаржа байлгын замда шухала алхам болоно гээд тэмдэглэгдэнэ.

Франкизмда эсэргүү, Испанида эрхэ сүлөө ба демократи хангахын түлөө ябуулгануудай үдэрые октябриин 2-то Европын бүхы оронуудта үнгэргэхэ тухай Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин, Европо түбиин уласхоорондын ба национальна профсоюзай эмхинүүдэй үүсхэлые дэмжэжэ, Европын Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай гаргаһан хамтын уряае түрүү үзэлтэй газетэнүүд үргэнөөр толилно.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй ашаар Европо түбиин арадууд амгалан тайбанаар ажаһууха аргатай боложо байна гэжэ Англиин парламентын депутат Стэнли Торн «Морнинг стар» газетын хуудаһан дээрэ бэшэнэ.

Луис Корваланай ба Чилиин Арадай нэгэдэлэй политическэ зуугаад элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадай ами наһан ехэ аюул түбэгтэ ороод байна гэжэ олон оронуудай арад зон, хэблэл һанаата боложо байһанаа мэдүүлнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, эдэниие сүүдлэхэ сүүдэй түрүүшын, «нюуса» шатань эхилбэ. Сэрэгэй хунтын иимэ сүүдлэлгэ үргэн олониитын һанааень зобооно гээд ГДР-эй «Берлинер цайтунг» газетэ бэшэнэ.

Кубын саахарай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй национальна профсоюзай съездын хүдэлмэри тухай Гаванын газетэнүүд мэдээсэнэ.

(ТАСС).

УЛААН-БААТАР

БАЯРАЙ СУГЛААН

ТАСС

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин эмхидхэн байгуулагдаһаар 30 жэлэй ойн октябриин 3-да гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Монголой ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан эндэ болобо. Монголой Профсоюзуудай Центральна Советэй түрүүлэгшэ Г. Очирбат суглаан дээрэ элидхэл хээ. ВФП-гэй олон янзын, аша үрэ ехэтэй ажал ябуулга хэһэн тухай, эрхэнүүдэйнгээ түлөө хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлдэ тэрэнэй ехэ үүргэ дүүргэдэг тухайнь элидхэлшэ тэмдэглэһэн байна.

ВЕНЭ

Ф. Мури пресс-конференци хэбэ

ТАСС

Австриин парламентын национальна Советые һунгаха октябриин 5-да зарлагдаһан һунгалтада үргэн ехэ бэлэдхэл хэхэдээ, Австриин Компарти ажалшадай ажаһуудалай, экономическа байдалай асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулна гэжэ КПА-гай түрүүлэгшэ Ф. Мури эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Үмсын секторэй ба гүрэнэй монополинуудай ашаг олзын айхабтар ехээр ургахадань, ажалшадай байдал улам муудана гэжэ КПА тоолоно гээд Ф. Мури хэлэбэ. Энэ хадаа ороной экономикодо болоһон доройтон уналга гээшэ. Энэнь үйлэдбэриие хороохо, хүдэлмэригүйшүүлые олошоруулна.

Ажалшадай юумэ худалдажа абаха арга боломжые дээшэлүүлбэл, хүдэлмэришэн ангиин аша туһада мүнгэ һомололгые тааруулан хубаарилбал, тодорхойлон хэлэхэдэ, гэр барилгын үргэн ехэ программа бэелүүлбэл, иимэ байдалһаа гаража шадаха байнабди гээд тэрэ үргэлжэлүүлээ. Социалис оронуудтай экономическа харилсаагаа саашадань хүгжөөхэ шухала. Эдэ харилсаанай ашаар Австрида хэдэн арбаад мянган хүн ажалаар хангагдаһан байна гэжэ КПА-гай түрүүлэгшэ мэдүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК

УЛАСХООРОНДЫН БАЙДАЛ СААШАДАНЬ ҺАЙЖАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси дээрэ ниитэ политическэ асуудалаар хөөрэлдөөн боложо үргэлжэлһөөр. Уласхоорондын байдал саашадань һайжаруулха, бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ шухала гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэһэн байна.

БССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Е. Гуринович үгэ хэлэхэдээ, хүн түрэлтэнэй байдалһаа дайе зайсуулан сараха арга бии гээд дэлхэй дээрэ боложо байһан һайя хубилалтанууд элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ мэдүүлээ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар үнгэргэгдэһэн зүблөөнэй Европодохи, бүхы дэлхэй дээрэхи байдалда һайнаар нүлөөлжэ байһаниинь арсашагүй гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

Хүн зониие олоорнь хюдаха шэнэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, иимэ зэбсэгэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдые зохёон бүтээлгые хорихо тухай хэлсээ баталха гэһэн шухала үүсхэл совет правительство, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев энэ жэлдэ гаргаһан байна гэжэ БССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр хэлээ. «Ядерна зэбсэг туршалгые бүрин хүсэдөөр, бүгэдэ ниитээрээ хорихо тухай договор баталха тухай» Советскэ Союзай дурадхал сессиин харалгада табигдаад байнхай.

Эдэ дурадхалнуудые бодото дээрэнь бэелүүлгэ арадуудай хоорондын этигэл найдабари бэхижүүлтэдэ, уласхоорондын байдал саашадань һайжаруулгада, ООН-ой Уставай үндэр ехэ үг зорилгонуудые, гол ёһонуудые тогтоолгодо нүлөөлхэ байна.

Хельсинкидэ болоһон зүблөөнэй түгэсхэлэй акт уласхоорондын амгалан ба аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ бүтэмжэтэй һайн алхам болоно гээд Бахрейн тоолоно гэжэ Бахрейнэй гадаадын хэрэгүүдэй министр шейх М. Бен М. Аль-Халифа тэмдэглээ. Дэлхэйн бусад түбинүүдтэхи шахардуу байдал һуларуулагдаха ёһотой. Энэнь бүхы арадуудай аюулгүй байдалай, эб найрамдалай аша туһада харюусаха байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ Советскэ Союзай ба США-гай хоорондохи харилсаанай һайжарһыень, мүн стратегическэ ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха талаар хоёр гүрэнэй хоорондо гар табигдаһан шухала хэлсээнүүдые һайшаанабди.

НЬЮ-ЙОРК

Эб найрамдалай ба шахардуу байдал һуларуулха хэрэгые дэмжэнэ

ТАСС

Дэлхэй дээрэхи уласхоорондын оршон байдал һайжаржа, шахардуу байдал улам һуларуулагдажа байна. ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси дээрэ үгэ хэлэгшэд энээниие һайшаан дэмжэнэ.

Угандын президент И. Амин Африкын нэгэдэлэй эмхиин түрүүлэгшэ боложо үгэ хэлэхэдээ, национально-сүлөөлэлгын хүдэлөө хэхэдэнь, моральна ба материальна ехэ дэмжэлгэ, туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Союзда, бусад социалис оронуудта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй дүнгүүдые И. Амин үндэрөөр сэгнэхэдээ, зүблөө үнгэргэлгэдэ Советскэ Союз ехэ хубитаяа оруулаа гэжэ мэдүүлээ.

Национальна эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэлдэ ехэ хохидолдо ороһон, гасалан зоболон үзэһэн арадуудтай Вьетнамай хоёр гүрэниие ООН-ой гэшүүдээр абаха шухала гэжэ Мавританиин гадаадын хэрэгүүдэй гүрэнэй министр Х. Ульд Мукнас хэлэбэ.

БЕЙРУТ

Буудалдаан үргэлжэлһөөр

ТАСС

Октябриин нэгэнэй үдэр, һүни Бейрут шадархи Айна Ар-Румман, Шиях гэдэг районуудта буудалдаан, зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөн үргэлжэлһэн байгаа. Энэ үдэр 135 хүн буляагдан абтаад, нютагай хэблэлэй мэдээсэлэнэй ёһоор, уданшьегүй эдэнэй олонхид табигдаһан байха юм.

Хотын түбэй районуудтахи байдал хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда оронхой.

Тохёолдоһон байдалые гуримшуулха зорилготой хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсэхын тула президент С. Франжьегэй түрүүлэлгэ доро правительствын шэнэ заседани Бейрудтэ болобо.

Премьер-министр Р. Караме заседаниин һүүлээр үгэ хэлэхэдээ, зохихо хэдэ хэдэн шиидхэбэринүүд абтаа гэжэ мэдүүлээ. Ямаршье гэм зэмэгүй хүнүүдые үйлсэ гудамжануудта алаха, хүсөөрөө абажа ошохо ушарнууд улам олошороо. Энээниие дары болюулха шухала гэжэ тэрэ уряалба.

ЛУИС КОРВАЛАНИИЕ СҮЛӨӨЛҮҮЛХЭ!

ГАВАНА. Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корваланай нэрэ фашизмда эсэргүүсэлтын һүлдэ, эрхэ сүлөөгэйнгөө ба Эхэ оронойнгоо бэеэ дааһан байдалай түлөө Чилиин арадай тэмсэлэй туг болонхой. Тэрэнэй жэшээ хархис хүсэнүүдтэ, империализмда эсэргүүсэн тэмсэдэг олон мянган хүниие зоригжуулна гээд Чилиин арад зоной тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгын комитедэй эндэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ПРАГА. Чилиин арадай үнэн сэхэ хүбүүн Луис Корваланай ба политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө хархис журамай шорон түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта тамалагдан хаагдажа байһан Чилиин бусад хүнүүдэй ами наһые абаралгада нүлөөлхэ гуйлтатайгаар Чехословакиин Эхэнэрнүүдэй холбооной ЦК ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймда хандаба.

(ТАСС).

БУЭНОС-АЙРЕС

Шэнэ мүнгэн үгытэй түлюур байдалһаа гаргахагүйл

ТАСС

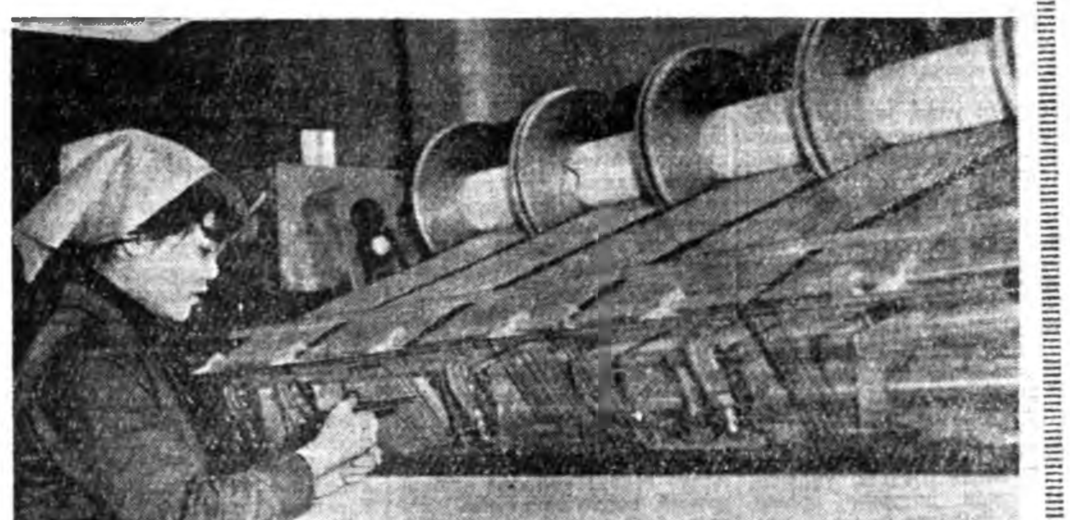
Чилиин хунта орон доторо шэнэ мүнгэ бии болгобо. Песо мүнөөнэй эскудые 1:1000 хэмжээтэйгээр һэлгэхэ юм.

Энэ баалалтаар үнгэргэгдэһэн хэмжээн Чилиие айхабтар ехэ уршаг түбэгтэ оруулһан хунтын экономическа политикада ямаршье хубилалта оруулхагүй байна. Фашис зонхилолгын үедэ эскудын үные 59 дахин буулгажа, национальна валютын сэнгые яаха аргагүй бага болгожорхиһон юм. Тиигэжэ Чилиин хүн зон гэр бүлынгөө мүнгые 7—8 һууритай тоогоор тоолодог болоһон байгаа.

Вьетнамай Демократическа Республикын текстильнэ промышленность заншалта торгон бүдһөө гадна, элдэб синтетическэ утаһанһаа янза бүриин материалнуудые бүтээн гаргана. Ханой хотын «Октябрь» гэжэ фабрикада мүнөө шэнэ, үндэр бүтээсэтэй станогууд хүдэлдэг болонхой. Энэ предприятиин продукци үргэн ниитэ зоной дунда сууршадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Октябрь» гэжэ бүд нэхэлгын фабрикын цех соо.

ТАСС-ай фотохронико.

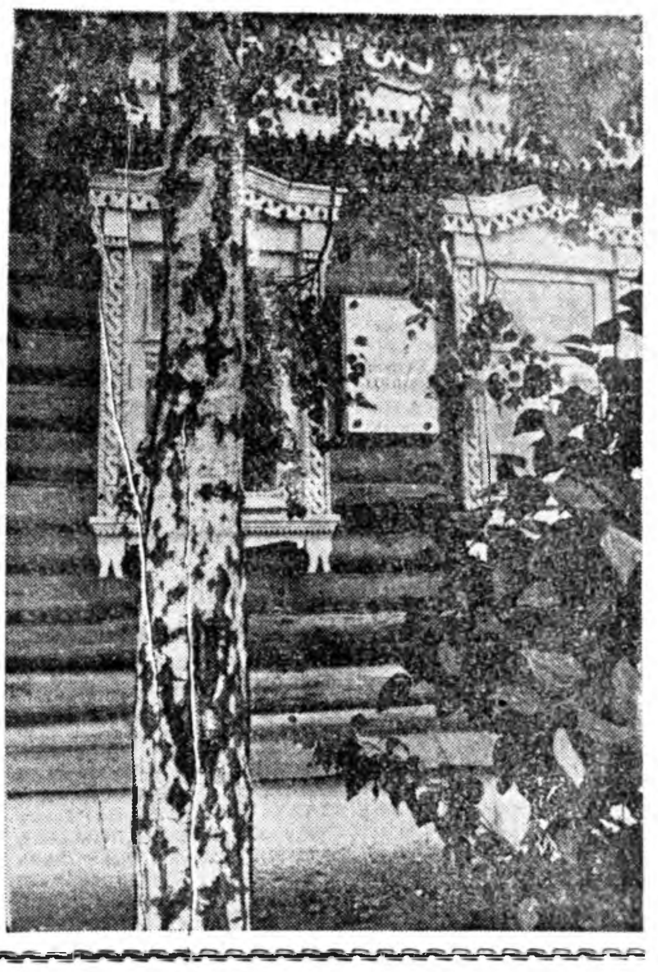

Парижда олон тоото ажалшадай хабаадалгатай жагсаал болобо. Энээгээр ВКТ ба ФДКТ гэһэн эмхинүүдэй уряалаар Францида үнгэргэгдэһэн Тэмсэлэй үдэр дүүрэбэ. Хэдэн арбаад мянган ажалшад Нацинуудай талмайһаа хотын ратуша хүрэтэр жагсаал болон дабшаха зуураа, тэдхэмжэдэ гарадаг наһанай хэмжээс доошонь оруулха, хүдэлмэриин үдэрые богони болгохо тухай эрилтэнүүдые табиһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жагсаалда хабаадагшад Парижай үйлсэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Сергэй ЕСЕНИНЭЙ
түрэһөөр 80 жэлэй ойдо

АГУУ ПОЭДЭЙ НЮТАГТА

Байгша оной октябрь һарада арад зоной сэдьхэл зүрхэндэ түрэл дүтөөр һанагдадаг, арадай лирик, Эхэ оронойнмай поэт, айхабтар уянгата патриот Сергей Александрович Есенинэй түрэһөөр 80 жэлэй ой гүйсэбэ.

Сергей Есенинэй зохёолнууд манай орон дотор 140 гара дахин 21,5 миллион хэһэгээр барлагдаа юм.

Поэдэй түрэһэн нютаг болохо Константиново тосхон үльгэр домогто Рязаниин газар дайдада оршодог юм. Эндэхи байгаали үзэсхэлэн һайхан. Үргэн аад, номгон урасхалтай Ока горхон, үндэр ногоогоор хүшаатай сабшалан нуганууд, алтан шаргал үнгэтэй үүрнүүд, хондообо модоор баригдаһан модон гэрнүүд, эндэ ургадаг сагаахан хуһанууд — бүгэдэ Сергей Есенинэй ябаһан лэ газартань ухаан бодолдонь орожо, нюдэндэнь харагдажа, зүүдэндэнь үзэгдэжэ байгаа юм.

«Минии бэшэһэн уянгын шүлэгүүд нэгэл гүн бодолоор халидаг. Тэрэ бодолни юун бэ гэхэдэ, Эхэ орондоо дурлаһан шэргэшэгүй мүнхэ дурамни. Энэ дурамни минии зохёохы ажалай гол һудаһан болоо юм» — гэжэ Сергей Есенин нэгэтэ бэшэ хэлэдэг байгаа.

Есенинэй түрэл тосхондо тэрэнэй бэлиг талаанда дуратайшуул олоороо ерэжэ байдаг болонхой. Элдэб наһанай, элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд эдэ жэлнүүдтэ Константиново тосхондо таһараагүй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Поэт Есенинэй түрэһэн, ажаһууһан гэр. 2. Музей болоһон энэ гэртэ совет уран зохёолшод саг үргэлжэ айлшалан ерэжэ байдаг Константиново тосхондохи гэр соо мүнөө уран зохёолшо, Социалис Ажалай Герой Константин Симонов сугларагшадтай хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОЛИ

ДАЙНАЙ ДҮЛЭН СООГУУР МҮНДЭЛҺЭН МҮРНҮҮД

Тэрэ эгээл ахань һэн. Тиимэһээ хамаг юумэ бүри бага наһанһаа хэжэ һураһан, гэр доторой байдал һайн мэдэхэ болоһон юм. Эхэ, эсэгын эгээ найдамтай түшэг тулгуури байһанаа мэдэржэ, дүүнэрээ дээшэнь таталсажа ябаа. Ёһотой хүдэр эрэ шэнги һүхэ далайжа, сэбдэг хүйтэн хуһа отолоо, дүтын горхонһоо уһа зөөгөө, мэшээгтэй ороохо ээм мүрэ дээрээ хээд, хоёр дабхар амбаарта гараа. Нэгэ үгөөр, хара ажалай гашуун хүлһэнэй амта мэдэһэн лэ байха. Эсэгэнь колхоздоо анхан түрүүн тракторай залуурта һуужа, хара-хүрьһэн бураздаа гаргажа, ёһотой бэрхэ механизаторай мэргэжэл шадабари олоһон юм. Эсэгынгээ гэртээ хэхэ ажалые Борис гансаараа шахуу хэжэ, зүһэм хилээмэнэй хэр зэргэ үнэтэй, амтатай байһые мэдэхэ болоһон шуу.

Хэзээдэшье уйдахые мэдэхэгүй, хододоо хүхюу зугаа гаргажа, үетэн нүхэдөө баясуулжа ябаһан Борис Булыгинда эгэшэ дүүнэрынь эльгэ нимгэн дуратай байһан юм. Арбан зургаатайдаа «ворошиловска буудагша» гэжэ алдаршаһан, граната бултанһаа холо шэдэхэ, уран зохёолой номуудые ульһатай хурсаар уншаха, хилын харуулшаншье болоод наадаха.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо гушан дүрбэн жэл үнгэрөө. Тиигэбэшье үсэгэлдэр болоһон шэнги һанагдаха юм. Тэрэ холын апрель һарада Борис Булыгин Киев хотын сэрэгэй һургуулида ороһон шуу.

«Хайрата минии эхэ, дүүнэр! Мүнөө намайе таниха гүйт. Үнэхөөрөөшье таниха гүйт. Ёһотойл сэрэгшэ хүн боложо ябанаб. Киев хото яһала һайхан, арюун сэбэр хото байна. Ногоон сэсэрлиг соо умбажа байһан гудамжануудаар ябахада аятай гээшэнь. Днепр мүрэндэ шунгааб... Саг үргэлжэ бэшэг бэшэхэ арга заримдаа гаранагүй. Намдаа бү гомдоройт. Һуралсал бүхы сагыемни эзэлнэ. Теэд яахабши? Ном эрдэмдэ шуналтай, ухаансар хүн дайнай газарта ядэрдаггүй гээбы. Бэшэжэл байгты. Нютагтамнай һонин юуб? Танай Борис.»

Хоёр һара болоһон хойно Борис Булыгиниие Одессэ хото шадар байһан урда зүгэй фронт эльгээбэ. Дайсан энэ баатар хотые алишье талаһаань хүреэлэнхэй, галзууржа байгаа. Дайнай түрүүшын үдэрнүүдтэ дайсан үнэхөөрөөшье булюу хүсэтэй һэн. Энэниинь булта мэдэнэбди. Хара далай уруу тэгүүлхэнь ушаргүй даа. Тиихэдэ манай сэрэгшэд айха һүрдэхые мэдэнгүй дайлалдажа, дайсаниие һүгнэ сохижо байгаа. Гайхамшагта Одессэ хотын ажалшадые эдеэ хоолоор, түлишөөр, мүн хамаг зүйлнүүдээр хангахын тула гансал далайгаар тамарха ушар гарагша бэлэй. Сэхыень хэлэхэдэ, манай сэрэгшэд минута бүхэндэ баатаршалга гаргажа, юрэдөө, ой ухаанда һанагдашагүй юумэ хэгшэ һэн. Дайнай түүхэдэ дайралдаагүй ушар тухай Борис Булыгин иигэжэ бэшэһэн: **«Бэе тухайгаа һайрхажа бэшэхээшье һананагүйб. Сэлмэг һайхан агаараар амилаад, амиды мэндэ ябагдана. Дайлалданаб, ёһотой сэрэгшэ мэтэ дайлалданаб, бузар муухай фашистнарые хайра гамгүйгөөр сохиноб. Тэдэниие тиигэжэ сохихол хэрэгтэй. Хүн бүхэндэ үлүү юумэн байдаггүй. Тэдэ нохосуудта ямар үлүү юумэн хэрэгтэй болоо юм? Үгы, бидэнэр хүлэйшье гэшхэхэ газар үгэхэгүйбди. Манай совет патриотизм, хүжүүнээр хэлэхэдэ, мүнөө сагта иимэ байна. Ондоо арга байхагүй. Бидэнтэй зэргэлээд шахуу курортнуудай үзэсхэлэнтэ гоё газарнууд оршоно. Иимэ нангин газар дээрэ бомбонуудай тэһэржэ, хүнэй шуһанай адхаржа байхые харахадаа, зүрхэмни зэрлигшэнэ. Иимэ газарай түлөө энэ бэеэрээ үхөөшье һаа, залуу наһаяа хайрлахагүйб. Манай сэрэгшэд одоол түрэһэн аха дүү шэнги хүнүүд гээшэ. Олон яһатанай хүнүүд таһаршагүй шанга юумэ хэнэбди. Нэгэ ротодо эсэгэ хүбүүн хоёр хамта дайлалдана. Энэ дэлхэйдэ хүн ябаһан тула Эхэ ороноо, тоонто нютагаа, арад зоноо хэндэшье доромжолуулхагүйб. Политическэ хүдэлмэрилэгшын уялгашье дүүргэнэб, сэрэгшэдтэй хөөрэлдэнэб. Һайн байгты. Урма зоригоо хухарангүй, ажалдаа амгалан түгэс байгты! Танай Борис.»**

...1944 оной ноябриин 21-нэй үдэр Борис Булыгинай эжы жэгтэй һонин бэшэг абаа һэн. Украин басаган Мария Васильевна Иванчук Винницкэ областьһоо бэшэһэн. Энэ бэшэг бэшэхын тула тэрэ сэдьхэлээ хүдэлгэһэн, заримдаа уйлахашье ушартай байһан юм. Тэрэнэй бэшэг дурдая.

«...Танай хүбүүн минии түрэһэн хүбүүе аргагүй һануулна. Дайсанай концлагерьһаа тэрьедэжэ, нэгэ һүни манай үүдые тоншохо донь, ухайш да, танихаар бэшэ байгаа. Шэг шарай гээшэнь зүдэршэнхэй... Нюрган дээрэнь жадаар хадхуулһан шархын һорьбо. Түрүүшынхеэ концлагерьһаа зугадаһанайм түлөө нигэжэ зобоогоо гэжэ хэлээ һэн. Бидэ танай хүбүүе гэртээ нюуса далдаар байлгажа, хүл дээрээ бодоторнь бүхы шадалаараа байлсаа һэмди. Алуурша дээрмэшэд үдэр бүри шахуу шалгаха, төөргэхэ, онгилхо... Нюуса газартай байһамнай абараа бэлэй. Дайсанай столоводо хүдэлдэг тон найдамтай нэгэ басаган үдэр бүри эдеэ хоол һэмээхэнээр асаржа, Борисые түрэл аха юм мэтэ эдеэллэгшэ бэлэй. Тиигээд Борис заларжа, тэрэниие партизануудтай нэгэдүүлһэн байнабди. Нютагайнгаа адрес маанадта үгэжэ, гүнзэгы сэдьхэлэй баяр баясхалан хүргөө һэн.»

Тиигэжэ фашистнуудтай эрэлхэгээр тулалдан, баатарай үхэлөөр унаа, һүүлшынь бэшэгые эндэ дурдая.

«Хайрата минии дүү! Шинии бэшэгые, мүн фото-зурагыешь абааб. Үнэхөөрөөшье томо болоо байнаш. Багжагар задарюун болоһоншни. Колимни! Шадал зэргээрээ хүдэлжэ, гэр бүлэеэ дээшэнь таталсажа, эсэгымнай орондо эсэгэ боложо байгыш даа. Нэгэ дайсанай дарагдахада, нүгөөдэнь хорон муухай хушуугаа шомбойлгожо һаланагүй. Тэрэниинэнь үгы хэхэ ёһотойбди. Нэгэ дороо дарагдаагүй юумэн хожомынь галзуурхадаашье болохо. Нэгэ үгөөр, би баабайтайгаа самурайнуудые хюдаха уялгатайбди.

Дайн дүүрэхэ. Хэрбээ амиды мэндэ бусаа һаа, бултадаа хамта ажаһуухабди. Нэгэ дэнхэгэр ехэ гэр барижа, үнэһэндөө үрьежэ, тооһондоо турьяжа байхабди. Энээнһээ ондоо ямар тиимэ жаргал байхаб? Дүү басагадаа эрдэм номдо һургажа, һаруул һайхан харгы замда гаргахабди. Ши, Колимни, һургуулида һураха аргагүй үлэһэндөө гомдонош. Энэшни зүб. Теэд дайнай галта муухай газарта ошоһон ахынгаа, эсэгынгээ түлөө үлэжэ, мүн баһа гайхамшагтай хүшэр ажал хэжэ байхада жаргал бэшэ гү? Шинии талхан, шинии тоһон маанадта яахын аргагүй хэрэгтэйл даа. Шинии аха Борис. 1944 оной августын долоон».

Тиигэжэ эсэгэ хүбүүн хоёр нэгэ фронтдо хамта ябажа, ерээдүй үетэнэй зол жаргалые мүнхэлһэн юм. Лейтенант Намсарай Алексеевич Булыгин 3-дахи Армиин 100-дахи корпусой Двинскэ дивизидэ ябаһан шуу. Тиихэдэ хүбүүниинь, Борис Булыгин, 1-дэхи Прибалтийскэ фронтдо ябаһан байна. Хоёр фронтдо зэргэлээд шахуу дайлалдажа ябаһан эсэгэ хүбүүн хоёр бэе бэедээ бэшэг бэшэлсэжэ байгаа. Эсэгэнь хүбүүнэйнгээ һүүлшын бэшэг уншаха хубигүй алдалан унаа һэн. Уданшегүй хүбүүниинь баатарай үхэлөөр унаһан юм.

Иигэжэ эсэгэ хүбүүн хоёр Эхэ оронойнгоо түлөө тэмсэжэ, баатар совет сэрэгшэ[...] алдар габьяае мүнхэжүүлһэ[...] Борис Булыгинай эжы[...] уулзаха бүхэндөө доро [...]хижо, иимэ һайхан хүбүүн[...] эхэ байһандань, хүгшэрш[...]гүй залуу сэдьхэлтэй хан[...] нүхэр байһань баясадагбш[...] тсцмп орсЋтпя наууууоаүү

«Дайнай баатарнууд! Зүр[...]гөөр түүхэдэ бэшэгдээгүй[...] уран зохёолой хуудаһануу[...] дээрэ мүнхэлөөгүй баатарнууд хэды шэнээн олон гэ[...]шэб. Далайда дуһал нэмэри гэжэ хэлэгдэгшэдэл, тэрэ аюултай сагта нэгэ хүнэй алхам бүхэн, үгэ бүхэн, тиигэхэ мүртөө дайсан уруу эльгээһэн һомон бүхэн үнэхөөрөөшье аймшагтай нэмэри болоһон юм. Бидэнэрэй эжынэр, залуу үетэнэй хүгшэн эжынэр татаа һаа таһаршагүй, матамаршагүй эрэшүүлтэйгээ хамта сэхыень хэлэхэдэ, эгэдүтын хани нүхэр байһан хүнтэйгөө хамта дайнай харгыгаар ябажа, эгэршэгүй мүнхэ, юундэшье диилдэшэгүй эрэлхэг зориг, баатаршалга гаргаһан байна бшуу. Тиимэ баатарнуудые холын фронтдо үдэшэһэн, тиигэ[...] «баатарай үхэлөөр алдалан унаа» тэһэн мэдээ абаһан эжынэрээ мартаха ёһогүйбди. Тиимэ һайхан эжынэрэй хүбүүдэй нэгэн Б. Булыгин болоно.

Е. ГОЛУБЕВ.
М. ОСОДОЕВ.

ХАНИ НҮХЭДТӨӨ ХАТУУ ЗАХЯА

Хүндэтэ уншагшад! Таанарай зарим нэгэнтнай намтайл адли саг үргэлжын командировкодо ябадаг һаа, Зэдын аймаг ошохынгоо урда тээ гэрэйнгээ хахад зөөриие абажа гарахаяа бү мартаарайт. Үшөө хүнэһэ хүшэ хэдышье абажа гараа һаашни, үлүү болохогүй. Битнай энэ зун хоёр удаа, намарай һайхан сагташье энээгүүр айлшалаад, сүхэрөөл гээшэб, халагни!

Хэрбээ оройтоходожо Петропавловка тосхон ерэһэн һаа, «Туяа» гэжэ гоё гаршагтай гостиницада ошохот. Тэрэнэй үүдэнь дотор талаһаа хүшөөтэй байха. Час гү, али үшөөшье үлүү саг соо байжа, үүдыень нэергэхэт. Тиихэдэтнай «һуури үгы» гэһэн нойрмог абяан гараха. Эндэ унтаритнай (дэбдихэр, хүнжэл, подушка) хэрэгтэй болохо, бү мартагты.

Үглөөнэй 8 сагта, үүдэнэй нээгдэхэдэ, доторнь орожо, эндэхи буфедтэ хотоо халааха гээ һаа, дэмыл даа.

Урда үдэрэй үлэһэн, арбайжа хаташаһан котлетэ (гурилтай холиһон мяхан тула зүһэеэ алдажархиһан), хүйтэн хара сай абахат. Хилээмэ бү эреэрэйт. Байхагүй. Хилээмэ бэдэржэ зобобот, шортоо! Магазинда ошоходотнай, хоёр дабхар ээлжээн (хойно хойноһоонь һубарилдаад байдаг зэргэ) унжыха. Хилээмэн тухай асууһанай дэмы. Хоёр хоногой хилээмэ абажа шадаагүй, уур сухалтай хүнүүд, хүлзэшэһэн буханuудтал, гал улаан нюдөөр урдаһаатнай хаража: «шамгүйгөөр ядаад байнабди» гэһэндэл харагдаха. Саашаа гэшхэлһээр пивын баарта (архидалгын нюуса газар) хүрэхэт. Мүнөөдэр «ариг сэбэрые сахиха үдэр» гэжэ соносхол сонхо, үүдэндээ няажархёод, архидажа байха. Дүтэ бү ошооройт. Абажа гараһан хүнэһэ хүшэшни эндэ хэрэгтэй болохо.

Тэрээхэн баруун тээнь һү худалдадаг янзатай киоск хараад, ошохо дурантнай хүрэхэ. Эндэ ехэ баатаршалга хэрэгтэй. Тэнхээ шадалгүй һаа, бү зүдхөөрэйт. Аймагай СЭС (ариг сэбэрые хамгаалан, алибаа «бузарһаа» һэргылхэ газар) тойроод ошоходотнай, сонхо доогуурнь урдажа байһан горхонһоо аягүй муухай, эхүүн, үжэһэн үнэр гутаха. Эндэ противогаз хэрэгтэй. Харахадатнай, тоһоной заводой хажууда тогтомол шара (зүб даа, шара) нуур байха. Энэл даа одоошье илаһа, батаганаа суглуулха газар. Энэшни уһан бэшэ, һүнэй һайб гээшэ. Противогаз угыгөөр энээниие дабажа гараа һаа, баатар гээшэш. Иигэжэ зобожо ябахадаш, сонхоороо хараад байһан сагаан халадуудтай СЭС-эй хүдэлмэрилэгшэд энеэлдэхэ. Үгэ бү гараарай. Эндэ шинии тэсэмгэйшни шалгагдаха. Һахал үһэеэ хиргуулжа, һайхан шарай шарайлха гээ һаа, һамгадай үһэ буржылгадаг, хитаруулдаг газарта ороорой. (Эрэшүүлэй һахал, үһэ хиргадаг хүниие бэлэн олохогүйш). Тэндэ ороходошни, гурбан эхэнэр гараа хэхэ газараа оложо ядан байха.

«Үһыемни хиргажа үгыт» гээ һаашни, «эрэшүүлэй мастерта ошохоо яагаабши» гэлдээд энеэлдэхэ. Тэдэнэйнгээ богоһые алхажа, үүдыень газаа талаһаань хаагаад, «эрэшүүлэй мастерта» ороходош, хооһон хоёр һандали угтаха, гэртэһээ һандали бү абаарай. Орожо һуубалшье, болиболшье — шинии дуран. Тэрэшни ерэхэгүй. Нүгөө үүдыень татахадашни, аймагай ажалшадай эрилтэ хангаха комбинадай ахамад инженер нүхэр В. Л. Карпов һууха. Тэрээнһээ асуухадашни: «Эрэшүүлэймнай мастер Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр үгсэхэдэ, Октябриин нэрэмжэтэ үйлсын бахалуурта байдаг киоск соо ажалладаг, тэндэ заларагты» гэхэ. Тэрэнииень бэдэржэ ошоходошни, тад һөөргэ юумэн байха. Нэгэ эхэнэрэй үһыень хитаруулжа байһан нүгөө эхэнэртэ хандахадашни: «Юун хэрэгтэйб?» гээд асууха. «Үһэеэ хиргуулхамни» гэбэ гэлэйш. «Харанагүй гүш, танил талынгаа үһые хитаруулжа байхыемни» гэхэ. «Һахалыемни хюһыт даа» гэхэш. «Һэ, һахал абадаг хутага үгыбди. Шинии һахалые хюһахаһаа байха үбгэнэйнгөөшье һахалда хүрэдэггүйб»,— гээд, «тонил» гэһэн шарай гаргаха. Һахалай хутага, үһэ абадаг машина, хайша гэхэ мэтэ эндэ хэрэгтэй болохо.

Иигэһээр ябатартнай, командировкынтнай нэгэ үдэр һалаба гэжэ мэдээрэйт. Аймагай коммунальна предприятинуудай директор Б. Б. Лабаровта, аймагай эд хэрэглэгшэдэй нэгэдэлэй правлениин түрүүлэгшэ Д. К. Нетудыхаткодо, тоһоной заводой директор нүхэр В. С. Хуторнойдо, СЭС-эй ахамад врач Г. Ф. Мангутовта, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадай директор Н. И. Якимовта хандаа һаа, хахад жэл соо харюу хүлеэхэ зоболон олохош.

Тиимэ ушарһаа хахад зөөриеэ үргэлөөд гарахыетнай, нүхэдтөө захинаб!

БУДАМШУУ

С. КЛЕМАШЕВ

УРАН ЗУРААШЫН ДЭБТЭРҺЭЭ

Х Ү Х Ы

О Н Т О Х О Н

Эртэ урда сагта Дэгээ мэргэнэй хоёр хүбүүд газар дэлхэйн дэлгэр уужамда ажаһууһан гэхэ. Ехэ хүбүүниинь Дэр-дүү гэжэ нэрэтэй, бага хүбүүниинь Хүг-дүү гэжэ нэрэтэй һэн ха. Ехэ хүбүүниинь Дэр-дүүнь хадамуудтаяа хамта Долоогонотын хүндыдэ добо шарлуулжа байдаг һэн ха. Харин бага хүбүүниинь эсэгынгээ гал гуламтын эзэн боложо һуугаа һэн ха.

Тэрэ сагта элдэб яһатан хоорондоо дайлалдажа, хонон унтаха забдагүй хогшол зөөриеэ буляалдажа, арад түмэн амар унтаха забдагүй адуу малаа буляалдажа байгаа. Энэ тэмсэл дундуур ойродой Зотан баатар гэгшэ Худайнарта добтолон ороходоо, Дэгээ мэргэнэй ехэ хүбүүн Дэр-дүү гэгшые барижа, аяар холын Алтан Хангай нютаг абаашаба ха. Ойродой Зотан баатар ахыем абаашаба гэжэ Хүг-дүү хүбүүн хүнһөө дуулаад, аюулта дайсаниие даража, ахаяа абархам гэжэ зорин, аянда гарахар түхеэрбэ ха. Хүгдүүгэй һамган Хулан-гуа хани нүхэрөө холын замда табиха дурагүй ушарһаа хорибо:

— Аяар холын Алтан Хангай нютаг хүрэтэр харгы зам ехэ аюултай гэлсэнэ. Тохойдо тонуулшад, дэгтэдэ дээрмэшэд байдаг юм гэлсэнэл. Хариин газар хатуул, харалсаха нүхэргүй яажа ябахабши?

— Газар уһан дээрэ ганса ахаяа аршалха аргагүй[...] амиды ябаһанай нэрэгүй[...] гээд Хүг-дүү мориндоо [...]дожо ябаха болобо.

Үглөөгүүр нара гара[...] урдахана Хүг-дүүгэй мо[...] ходонь Хулан-гуа гү[...] ошон тэбэришэбэ.

— Хайратамни, хэзээ е[...] хэбши?

— Байжа, тэсэжэ [...] Бишни үни удаан бо[...]гүйб. Ахаяа абажа шада[...] ерэхэб. Хүдөө зүлгын хү[...] хэдэ, хүсэ сэсэгүүдэй [...] хэдэ ерэхэб, — гээд, [...] тэнгэри хоёрой хаяада [...] уняар соо багахан боло [...] һоор харагдахаяа боли[...] болошобо.

Саг жэлнүүд ошожо [...]на. Хулан-гуа Хүг-дү[...] хүлеэжэл байнаар. Теэд [...]рэнь үгыл аад, үгы. Хаб[...] һайхан нэгэ сагта хүдөө [...] хүхэржэ, хүхэ сэсэг дэл[...]бэ. Хулан-гуа Хүг-дүүгэ[...] леэжэ гажарна, уйлана. [...] гээд байтараа гэнтэ шу[...] болон дээшээ дэгдээд, [...] дээрээ һуугаад: «Хүг-д[...] Хүг-дүү, Хүг-дүү, хүдөө [...]гэ хүхэрөөл, хүхэ сэсэг [...] гэрээл. Хүг-дүү», — [...] донгодобо ха.

Тооно дээрэһээ са[...] ниидэн, шэлын оройн [...] модон дээрэ һуугаад до[...] добо: «Хүг-дүү, Хүг-[...] Хүг-дүү».

Тэрэ сагһаа хойшо Ху[...] гуа хүхы шубуун бол[...] бүхэли һүниндөө Хү[...] хүбүүгээ хүлеэн донго[...] болоһон юм гэхэ.

Д-Д. ЦЫРЕНЖАПО[...]

„ҺОЛОНГО" ТҮГЭЫН ТАРЯАШАДТА АЙЛШАЛБА

Улаан-Үдын соёл гэгээрэлэй училищиин студентнэр Мухар-Шэбэрэй аймагай таряашад, механизаторнуудта айлшалжа, һонирхолтой концерт харуулба. «Һолонго» гэжэ нэрэтэй юһэн хүнһөө бүридэһэн агитбригадынхид аймагай «Авангард», «Забайкалец» совхозуудай, «Загански», «Родина», «Искра» колхозууд болон бусад ажахынуудай тракторна-таряан ажалай бригадануудай полевой стануud дээрэ арба гаран концерт табижа, хэдэн зуугаад механизатор, таряашадай эрилтэ хангаба..

Агитбригадын программа һонирхолтой, удха һайнтай. Баян ургасаяа гээлтэ хоролтодо оруулангүй, богони болзорто хуряажа абаха, гүшидэ шадаал һаа ехэ таряа тушаахын түлөө эсэхэ сусахые мэдэнгүй тэмсэжэ байгшадта сэхэ зорюулагдана. Ерээдүйн соёлой хүдэлмэрилэгшэд Ц. Дашанимаева, С. Сараева, Л. Гуруева, Л. Усова гэгшэдэй гүйсэдхэһэнород, буряад дуунуудые харагшад ехэтэ һонирхон шагнаба. В. Черепанов буряад хатар шадамар бэрхээр хатаржа, олоной магтаалда хүртөө. О. Боровикова А. Назарчук хоёр ажалдаа голодоһо гаргагшадта зорюулагдаһан шог ёгто сценкэнүүдые гүйсэдхөө.

«Таряа хуряалга дээрэ ажаллажа байгшадай культурна эрилтэ гүйсэд хангаха зорилготойгоор манай училищида хоёр агитбригада байгуулагданхай. Нэгэниинь Зэдын, бидэ Мухар-Шэбэрэй аймагта ерээбди. Ябаһан лэ газартамнай бидэниие халуунаар угтана» гээд агитбригадые хүтэлбэрилэгшэ А. Р. Богоев хөөрэнэ.

Агитбригадын артистнарай абажа ябаһан дэбтэртэ иигэжэ уншанабди: «Родина» колхозой тракторна-таряан ажалай 2-дохи бригадын механизаторнууд, манай полевой станда айлшалжа, һонирхолтой, удха түгэлдэр программатай концерт харуулһан Улаан-Үдын соёл гэгээрэлэй училищиин агитбригадын коллективтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди. Дахинаа уулзажа байхые хүсэнэбди».

Б ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ТААБАРИНУУД

Сагаадай сабшаа,
Саашань хаяа,
Хулгана хулхаа
Худагта хаяа.
Шүдэн, хэлэн.

Нахид газарта һуудалтай
Наян найман шаантагтай
Тээрмэ.

Дайдын хүхэ морин
Даруу эмээлтэй,
Гол, хүүргэ.

Түмэр могой
Модон һүүлтэй
Буу.

Улаан буруу
Сагаан бойлторготой
Зүрхэн.

Туг һүүлтэй
Тугал хоншоортой
Тахяа.

Ц. ТОКТОХОЕВОЙ
суглуулбариһаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Шүүмжэлэл ба өөрынгөө шүүмжэлэлгые хүгжөөхэ» — түрүү бэшэг. Таряалан дээрэһээ абтаһан мэдээсэлнүүд. «Шнидхэхы шата» — хүдөө ажахын шэнжэлэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Харюусалгаяа мэдэрхэ» — Ч. Гомбоинай статья. «Табан жэл дүүргэгдээгүй. Шалтагааниинь юун бэ? — авторнуудынь В. Алешина, А. Коротаева, И. Тропников, В. Крыловой фото-мэдээсэл.

Гурбадахи хуудаһанда. И. Суетинэй «Шадабариин замаар» гэһэн статья. «Агуу поэдэй нютагта» — ТАСС-ай фото-мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Субботын һонин».

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Хүгжэмтэ календарь». 10.55 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М)—ЦСКА (2-дохи ба 3-дахи үенүүд). 12.15 — «Горнистнууд, харюусагты!». 13.00 — «Түрэлхидтэ зорюулагдаһан дамжуулга». 13.30 — «Һайн шанартай эд бараа ехээр гаргаха» (үнгэтэ). 14.00 — 14.10 — Забһарлалга. 14.10 — «Бидэнэр наададанабди, дууланабди» (үнгэтэ). 14.25 — «Элүүр энхэ байлга» (үнгэтэ). 14.55 — «Үглөөнэй почто» — хү[...]тэ программа (үнгэтэ). [...] — «Россин гол үйлс[...]» телевизионно документа[...] фильм (5-дахи сери). «Х[...] ба хуби заяанууд», [...] шынхеэ харуулагдаха ([...]тэ). 15.55 — «Ая а[...]дай ажабайдал» (үнгэ[...]) 16.55 — «Плохой хоро[...] человек» — уран һа[...] фильм. 18.30 — «Вре[...]» 19.00 — Хоккейгээр СС[...]эй чемпионат. «Крылья С[...]тов» — «Спартак» (үнгэ[...]) 21.15 — 21.25 — За[...]лалга.

РЕДАКТОР
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной октябриин 4. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-02475. Заказ № 01[...]